

[Bernhard Baunsgaard]

ten bruges til foranstaltninger, der er til gavn for os alle, og vi har én gang vedtaget, at princippet er, at vi betaler efter evne. At vi så ikke har været særlig gode til at udforme lovene, er noget andet, men det kan vi jo rette.

Skatten bruges til foranstaltninger, der er til gavn for os alle, så vidt som et flertal her i folketinget nu engang kan skønne over det. Det, hr. Arentoft foreslår, er, at der skal tages noget fra en lille gruppe, nemlig kunstnere, journalister m. m. og gives til en anden lille gruppe. Og så tror han, at det kan sammenlignes med skattebetaling. Det er simpel begrebsforvirring, og det gør det sandelig ikke nemt at diskutere med hr. Arentoft med udbytte. Mon ikke hr. Arentoft dog engang kunne se at få styr på begreberne, så vi kunne begynde at føre fornuftige og udbytterige diskussioner med fremskridtspartiets repræsentanter, herunder hr. Arentoft?

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Man kan selvfølgelig glæde sig over, at julestemningen breder sig, og at man nu ser hr. Bernhard Baunsgaard arm i arm med fremskridtspartiet og være taknemlig over for fremskridtspartiet. Men jeg må sige, at jeg tror nu ikke, at det har fremmet denne aftales fremkomst så forfærdelig meget. Jeg ville have afvist forslaget, uanset om denne frivillige ordning var kommet, nemlig med den begrundelse, som hr. Bernhard Baunsgaard gav i sit første indlæg, at dette var et overgreb mod ophavsrettighederne.

Arentoft (FP):

Nu kom kulturministeren mig lidt i forkøbet, for jeg havde netop tænkt på også dette med julestemningen og hr. Bernhard Baunsgaard. Det var en lidt uvant situation, at der kom noget positivt fra den side, men nu kom jo altså kulturministeren som trolden og rev det ud af historien igen.

Hr. Bernhard Baunsgaard siger, at arbejderne efter vores forslag ikke kommer til at eje deres løn. Det gør de jo heller ikke, fordi skattevæsenet jo tager over halvdelen i gennemsnit. Og så bruger man det til mange gode ting osv., osv. Men det er jo dér, vi gør en indsats og siger, at mange af disse ting er vi slet ikke enige i. Vi kan jo bare se på mange

områder af bistanndsloven, hvor den misbruges, så det klodser. Vi kan se på biblioteksloven og mange, mange andre områder, hvor det misbruges, så det klodser. Det er dér, vi sætter ind.

Selvfølgelig mener vi, at kunstnere skal have honorar – det har hr. Bernhard Baunsgaard formentlig også hørt at jeg sagde i mit indlæg tidligere, men de skal have det som et engangshonorar, så der ikke skal forhandles hver eneste gang, fordi der skal laves en gensendelse. Det er dér, vi vil hen.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Da begrebsforvirringen øjensynlig fortsætter hos hr. Arentoft, og da hr. Arentoft sagde, at jeg havde udtalt mig positivt om et forslag fra fremskridtspartiet, må jeg, for ikke at risikere at der er nogen begrebsforvirring tilbage, selv ikke hos hr. Arentoft, sige, at jeg tager skarpt afstand fra fremskridtspartiets forslag og har gjort det hele tiden. Jeg sagde, at der nok var den positive virkning, at kulturministeren fik travlt med at slutte aftale, men jeg har ikke været positiv over for fremskridtspartiets forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed [af Mølgaard (DR) m. fl.].
(Lovforslag nr. L 110. Fremsat 25/11 77).

Sammen med denne sag foretoges den sidst på dagsordenen opførte sag, nemlig:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed.

(Lovforslag nr. L 124. Fremsat 8/12 77).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Det forslag, som er fremsat af hr. Mølgaard m. fl. om en ændret radiolov, tager først og fremmest sigte på en ændret styring af Danmarks radio, et radiatoråd uden partipolitiske repræsentanter, men udpeget ved direkte valg blandt lyttere og seere.

Tanken om direkte valg blandt lyttere og seere er ikke ny. Den har været fremme under behandlingen her i tinget af flere tidligere radiolove, første gang ved loven af 1930 og senest i forbindelse med radioloven af 1959, hvor dette emne blev grundigt behandlet i radioudvalgets betænkning fra 1958. Dengang måtte man fraråde en ordning med direkte valg, fordi det ikke var muligt at gennemføre direkte valg på en praktisk og forsvarelig måde.

En væsentlig indvending mod forslaget var det problem, som endnu ikke er løst, nemlig at stemmeretten er knyttet til licensbetalingen. En licens kan omfatte flere voksne familiemedlemmer og eventuelt skiftende familiemedlemmer, og stemmeafgivningen må efter retsforbundets forslag stadig betragtes som et ret så uløst problem.

Allerede af denne grund må jeg afvise retsforbundets radiolovsforslag, og jeg kan i det hele henvise til det forslag til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, som jeg har fremsat her i tinget den 8. december.

Albertsen (S):

De bemærkninger, jeg her skal fremføre, har relation til ministerens forslag. Det forslag, som er fremsat af retsforbundet, vil min partifælle hr. Hans Hækkerup komme med nogle korte kommentarer til.

Ministerens forslag betragter vi som et ja til øget nærdemokrati, til øget medarbejderindflydelse, til fremme af en nordisk radio- og tv-satellit, til forstærket samarbejde med kulturarbejderne, til søens folk om en løs-

ning af deres radio- og tv-problemer og et ja til fastholdelse af et socialt licenshensyn, og det er også et nej til reklameradio og -tv.

Det er alt sammen noget, der svarer til socialdemokratiets principielle holdning, men spørgsmålet må da være, om ministeren har opfyldt alle socialdemokratiets ønsker til en ny radiolov. Hertil må man nok svare nej. Radiorådet er ikke blevet afpolitiseret, lytter- og seerorganisationernes placering er ikke helt den, som vi kunne ønske os, og der mangler også forslag om et nyt tv 2, ligesom den nordiske tv-satellitetabletering synes uklar, og licencen foreslås ikke erstattet med opkrævning over skattebilletten.

Ministeren har altså i stedet valgt at være særdeles realistisk og har erkendt de politiske og ikke mindst de økonomiske kendsgerninger, som vi må efterleve også her i tinget i højeste grad. Om gangen af lovforslaget her i folketinget i øvrigt vil åbne adgang for mere dristighed i så henseende, kan man ikke vide noget om, men det afhænger jo af det flertal, der forhåbentlig vil kunne etableres om det væsentlige i ministerens forslag.

Den politiske udnyttelse og den politiske uro omkring radiatorådet, som bestemte politikere har spillet på, skader Danmarks radio og institutionens programmer og fremkalder usikkerhed i produktionen og risiko for konformitet i programudvælgelsen, og følgelig modarbejder det sernes og lytternes interesser, hvilket vi i høj grad beklager.

Det fremsatte forslag beskærer den politiske indflydelse i beskedent omfang. Muligvis skulle det i højere grad understreges, at man ved udpegning af radiatorådsmedlemmer skal tilgodese andre folkelige organisationers interesser. Det er mit indtryk, at en sådan holdning vil være fremherskende hos amtsrådene landet over, hvorfor jeg overhovedet ikke deler den pressionsfrygt, som har været fremført i forbindelse med forslaget om, at de berørte amtsråd skal udpege 6 af de 11 regionalrådsmedlemmer. Amtsrådsmedlemmer er arbejdsmæssigt så belastede, at nye pligter er uønskede, og hvis forpligtelserne til at følge udsendelserne nøje virkelig skal efterleves, kan det ofte være svært, både i forbindelse med et medlemskab af folketinget og et medlemskab af amtsrådet.

Hensynet til de organiserede lytter- og seerorganisationer er mindre iagttaget, hvad de nye regionalråd angår. De pågældende

[Albertsen]

organisationer har efter vor opfattelse krav på respekt og bevågenhed såvel lokalt som nationalt. De argumenter, der fremføres for forslaget om, at 3 af de 11 regionalrådsmedlemmer skal være medarbejderrepræsentanter, kan vel nok med lignende baggrund anføres for at give medarbejderne en forholdsvis større repræsentation i selve radiatorådet, og de bør alene udpeges af de forhandlingsberettigede organisationer.

Hvad selve regionalradioernes styrelse og indhold angår, har ministeren fastholdt den nuværende geografiske opdeling. For flertallet af regionerne er dette rimeligt, for andre, eksempelvis Århus og Vejle amter samt Storstrøms og Vestsjællands amter, kan dette vel nok i høj grad diskuteres. Når man ser på den største af regionerne, nemlig hovedstadsområdet med Frederiksborg og Roskilde amter, Københavns amt og Københavns og Frederiksberg kommuner, så er det en stor mundfuld. Hvis man eventuelt ønsker fastholdt det antal medlemmer, der er tale om, så var det rimeligt, at denne udpegning foregik over hovedstadsrådet, som jo faktisk dækker hele det pågældende felt.

Ministeren understreger værdien af en udbygning af regionalradioerne. Hvis der skal være mening bag denne erklæring, må konsekvensen selvfølgelig være, at der stilles flere midler til rådighed. Dette kan ske enten ved at beskære Danmarks radios udsendelser, hvilket jeg vil tage afstand fra, eller ved at forhøje licensen og lade en del af disse midler gå til disse institutioner. Licensen har i øvrigt ikke været reguleret i de sidste tre år.

Forslaget om at tilføre radiatorådet 8 repræsentanter fra kulturlivet i videste forstand forekommer mig sympatisk. Umiddelbart ville det vel nok være rimeligt, at dette foregik i et vist samvirke med de respektive berørte organisationer. Ligeledes ville det vel være nærliggende at tilgodese hensynet til medarbejderne i regionalradioernes stabe i relation til radiatorådet, hvor formanden jo skal deltage. Eventuelt kan dette ske ved fællesrådet. I den forbindelse melder sig nok spørgsmålet om – hvis der skal være tale om et vist samvirke mellem disse regioner – hvor det skal placeres. Det kunne eventuelt placeres ved provinsafdelingen i Århus.

Der er grund til at glæde sig over, at problemerne om radio- og tv-betjening for søens folk nu skulle være løst, og det har vi nys

fået en afklarende debat om. Det har været længe, men vi er tilfredse med det, der nu er kommet ud af det, og som er lagt frem fra ministerens side.

Jeg er også tilfreds med det udspil, som ministeren kommer med, hvad angår en bevilling på 2 mill. kr. til at lave forsøg med lokal-tv og lokalradio. Når de hidtidige forsøg ikke fortæller os så meget, skyldes det i høj grad, at man ikke har haft tilstrækkelige midler. Nu skulle der med de øgede midler, der stilles i udsigt, være gode chancer for at få bedre resultater.

Når ministeren ikke har dristet sig til at foreslå etablering af et tv 2, forstår jeg, at økonomien og de nordiske hensyn spiller afgørende ind. Nu er situationen jo den ganske enkle, at 80 pct. af landets seere faktisk har flere valgmuligheder end det danske tv-program. Alligevel ville det selvfølgelig være rigtigt, om der, også hvad tv angår, var reelle valgmuligheder for alle danskere og ikke bare de 80 pct. af dem. Dette bør da også være målet, og her vil jeg i høj grad prioritere det nordiske forslag herom. Der foreligger konkrete muligheder og alternativer, hvad den nordiske løsning angår. Etableringen er økonomisk overkommelig og langt billigere end et isoleret dansk tv-2.

Det ville være sympatisk, om den forestående session i Nordisk Råd kunne klare de nye skridt i retning af at etablere en nordisk radio- og tv-satellitordning. Sigtet her er ganske klart formuleret fra Nordisk Råds side, nemlig at det skal styrke det nordiske kulturfællesskab, øge individernes valgfrihed med hensyn til nabolandenes programmer og samtidig give de nordiske indvandrere mulighed for at se hjemlandets programmer. Det ville være en stor landvinding i det nordiske samarbejde, om man kunne enes om at etablere et nordisk radio- og tv-satellitsamarbejde. Det ville være på linje med etableringen af det nordiske pasfællesskab, det fælles arbejdsmarked og SAS-samarbejdet. Vi må håbe, at sessionen i februar i Oslo kan føje en sådan brik til det nordiske samarbejde.

Socialdemokratiet vedkender sig gerne ansvaret for Danmarks radio og tv. Vores land og dets økonomi afstikker snævre rammer for dets tekniske og kunstneriske formåen. Alligevel har man evnet at tryllebinde nationen gennem radio og tv ved så mange lejligheder. Man har kunnet ændre bestående

[Albertsen]

kritisable forhold, man har kunnet oplyse og inspirere befolkningen året igennem på en måde, som må påkalde beundring og respekt, og det gælder både Danmarks radio og provinsudsendelserne. Ved mange lejligheder har reaktionære mørkemænd kastet smuds på medarbejderne ved Danmarks radio og tillagt dem slette motiver. Det havde været bedre, om de pågældende kritikere havde bidraget til at fjerne de kritisable forhold, som radioen eller tv fremførte, fremfor at skabe mistillid, usikkerhed og befordre konformitet.

I næsten alle lande uanset forskelligartet opbygning og system er radio og tv på den ene eller på den anden måde underlagt regeringskontrol eller -indseende. Derfor er den såkaldte danske monopolradio ikke et isole-ret fænomen. Hvis der i alle medier rådede den samme fairness, alsidighed, ytrings- og informationsfrihed, den samme grundlæggende respekt for menneskelige og demokratiske værdier, som det er tilfældet i Danmarks radio, så ville det danske samfund og demokrati være mere betrygget og konsolideret, end det er tilfældet i dag. I så fald ville anslagene mod demokratiet falde nemmere og hurtigere til jorden, end det nu sker.

Disse fundamentale begreber opretholdes og styrkes igennem ministerens lovforslag. Derfor kan socialdemokratiet anbefale det, men i øvrigt erklære sig åbent til drøftelse af videregående reformer, når nævnte grundholdning fastholdes.

Hans Hækkerup (S):

Retsforbundets forslag til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed er overflødiggjort ved fremsættelsen af ministerens lovforslag. Jeg skal imidlertid knytte nogle bemærkninger til det, der er hovedtanken i forslaget: det direkte lytter- og seervalg til radiorådet.

Begrundelsen for forslaget er, at man herigennem ønsker at svække politikerstyringen af Danmarks radio. Selv om der måske nok har været en tendens til, at radiorådet i øjeblikket af visse kredse bruges til formål, der er i modstrid med den oprindelige hensigt, så tror jeg ikke, at direkte valg i den udgave, retsforbundet foreslår, vil ændre meget ved dette forhold, ja, de vil måske oven i købet forværre det. Socialdemokratiet ønsker et folkevalgt radioråd og lægger afgørende vægt

på, at den politiske repræsentation i rådet suppleres med en organiseret lytter- og seerrepræsentation, ligesom Danmarks radios medarbejdere bør have repræsentation i rådet. Jeg mener, at ministerens forslag giver mulighed for at tilgodese dette, men vi vil gerne i udvalget stille os åbne over for forslag, der tilsigter en styrkelse af lytter- og seerorganisationernes placering, bl. a. ved at give dem indstillingsret også til regionalradiorådene.

Socialdemokratiet ser med stor sympati på tanken om at afskaffe licensbetalingen og i stedet finansiere Danmarks radios drift over skatterne. Det giver derfor sig selv, at vi ikke kan gå ind for en valgform, der har licenssystemet som forudsætning. Men vi vender os også mod tanken om at lade de licensbetalende alene vælge radiorådsmedlemmerne. Det indebærer en indskrænkning af demokratiet på forhånd at udelukke vælgere, der ikke selv har radio- og fjernsynsapparater og dermed ikke betaler licens, fra indflydelse på Danmarks radios drift.

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

Fremskridtspartiets holdning til radio- og fjernsynsvirksomhed er stadig væk, at der også på dette område bør være forholdsvis fri næring. Vi bør have brudt det helt ulykkelige monopol, der hersker inden for dette område.

Sammen med andre partier forsøgte vi at bryde Danmarks radios monopol i 1975, men desværre lykkedes det dengang partiet venstre at spænde ben for denne ellers vældig fornuftige og liberale ændring. Men der skal ikke være tvivl om, at det stadig væk er fremskridtspartiets holdning, at vi ønsker dette tilvejebragt.

Hvis dette ikke kan lade sig gøre, ønsker vi en ordning som skitseret af Grosserer-Societetet, nemlig en ordning, der går ud på, at man ved en investering på omkring 135 mill. kr. får mulighed for igennem radiokædeforbindelser at give den danske befolkning 6 yderligere programmer at vælge imellem i form af aftapning af udenlandske tv-programmer. Beløbet kan hentes i radiofon-den, og spørgsmålet om ophavsret bør løses på samme måde, som det er løst i Belgien og i Schweiz. Det er et beskedent beløb, der vil

[Svend Andersen (Rosk. a.)]

svare til omkring en hundredkroneseddel pr. licensbetaler.

Vi vil i udvalget søge dette forslag ydeligere belyst og søge det fremmet. Man kunne f. eks. forestille sig, at man udsendte 1 engelsk program, 2 vesttyske programmer, 2 svenske programmer samt måske 1 norsk program. På denne måde ville den danske befolkning få mulighed for at vælge mellem i alt 7 programmer. Det vil være en ordning, der for det første vil øge befolkningens sprogkendskaber, og for det andet vil det medvirke til en forøgelse af den mellemfolkelige forståelse. Det vil give den danske befolkning mulighed for at holde sig orienteret på en noget mere nuanceret måde end ved den tamme og uninspirerede, kedelige Onkel Oplæser-stil, som i øjeblikket praktiseres i f. eks. tv-avisen.

Om selve det forslag, som kulturministeren har fremsat, kan man sige, at forslaget hovedidé er meget simpel. Den går nemlig ud på: al magt til kulturministeren og så lidt magt som overhovedet muligt til folketinget. Det er fuldstændig mærkeligt at høre den socialdemokratiske ordfører her for lidt siden sige, at socialdemokratiet ønsker et folkevalgt radioråd. Man skulle tro, at socialdemokratiet ved »folket« forstod »kulturministeren«, for det er kulturministeren, der her virkelig får det store ord at sige med det forslag, han her har fremsat. Vi har altså en noget anden og en noget mere nuanceret opfattelse af, hvad der er »folket« her i Danmark, end socialdemokratiet tilsyneladende har.

Jeg finder det helt vanvittigt, at ministeren skal udpege 2 medlemmer til radiorådet samt formanden og næstformanden. Tilsyneladende tror ministeren, at ministeren for kulturelle anliggender i al fremtid vil være en socialdemokrat, og derfor er forslaget ganske enkelt et udtryk for, at socialdemokratiet skal overrepræsenteres i forhold til andre politiske partier. Men jeg tror nu ikke, at det vil fortsætte sådan i al evighed. Jeg vil tro, at den næste kulturminister hedder Kristen Poulsgaard. Jeg mener i det hele taget, at kulturministerens forslag er udtryk for en nepotisme, som vi i hvert fald vender os kraftigt imod, og som jeg mener man skal lede meget, meget længe efter for at finde magen til i dette folketing.

Vi er også modstandere af, at medarbejderne skal have nogen medlemmer i radiorådet. Ja, man kan næsten sige, at der nogen

befolkningsgruppe, der under ingen omstændigheder skal have medlemmer i radiorådet, så er det netop medarbejderne ved Danmarks radio, idet medarbejderne i Danmarks radio jo har mere end rigelig indflydelse på programmerne i forvejen. Hvad skal de sidde i radiorådet for? De skal lave programmer og ikke sidde i radiorådet.

De samme ting gør sig selvfølgelig gældende for så vidt angår regionalradiorådene, hvor ministeren så sandelig også skal udpege to medlemmer. Så har man sikret sig den socialdemokratiske dominans, og det er tilsyneladende noget, der ligger ministeren særdeles meget på sinde; det er tilsyneladende næsten altafgørende.

Fremskridtspartiet mener, at så længe vi har et monopol og vi derfor også har et radioråd, så skal dette radioråd udelukkende vælges af folketinget, idet det er folketingets partier, der er de rette repræsentanter for lyttere og seere. Vi mener altså, at hverken medarbejderne eller ministeren skal have nogen som helst rettigheder til at udpege nogen som helst medlemmer, hverken til radiorådet, regionalradioråd eller radionævnet. Ministeren bør på ingen måde, som han her foreslår, sætte sig ud over folketinget. Jeg mener, at det er et meget, meget dårligt forslag.

Vi er også modstandere af at udskille regionalradioerne til selvstændige enheder, idet dette bestemt ikke vil indebære noget som helst brud på monopollet. Det eneste, det vil betyde, er som sagt, at man sikrer, at socialdemokratiet får den fuldstændige magt over regionalradioerne.

Gennemgår man lovforslagets 36 paragrafer, så kan jeg sige, at der næsten ikke er én eneste paragraf, som jeg eller fremskridtspartiet vil være med til at støtte. Tværtimod vil vi modarbejde forslaget så meget, som vi overhovedet vil være i stand til, og vi vil virkelig gøre et stort arbejde ud af også ude i befolkningen at skabe en voldsom modstand imod dette helt uantagelige forslag, der bryder med de fornuftige, demokratiske principper, vi ellers har i vores lovgivning her i Danmark.

Nathalie Lind (V):

Det er jo velkendt fra tidligere debatter her i tinget, at vi fra venstres side principielt mener, at det er uforeneligt med en demo-

[Nathalie Lind]

kratisk politik, at én enkelt institution skal have ansvaret for og kontrollen med en så afgørende og indflydelsesrig faktor, som radio og tv er i vores samfund. Vi havde en debat herom i april 1976, og venstres pjece »Sådan brydes monopolet« dannede en del af baggrunden for denne debat.

Vi betvivler ikke, at man fra medarbejderens og radiatorådets side har vilje til at administrere monopolet på en rimelig og liberal måde, men selv en nok så liberal administration af et monopol kan ikke give befolkningen den samme brede orientering og de samme valgmuligheder, som udsendelser fra flere uafhængige programredaktioner kunne give. Derfor er der også ting i regeringens forslag, som vi kan være tilfredse med, fordi det er et om end meget beskedent skridt henimod at bryde Danmarks radios monopol. Vi er også tilfredse med, at ministeren vil fastholde finansieringen over licensen.

Vi havde gerne set med hensyn til monopolstillingen, at ministeren havde været mere konsekvent. Vi havde gerne set, at de enkelte amter eller distrikter fuldstændig frit kunne bestemme omfang og indhold af de udsendelser, de ville tilrettelægge, naturligvis med den samme forpligtelse til alsidighed og objektivitet og informationsfrihed – også for minoriteter, som nogle har talt om – som påhviler Danmarks radio i dag.

Jeg kan sige klart, at vi ikke vil kunne acceptere – i hvert fald er vi meget kritiske over for det – at det skal være ministeren, der udpeger formænd og næstformænd for regionalradiatorådene. Vi forstår heller ikke, hvorfor de områder i landet, der måtte ønske at sende noget mere, hvis de tekniske muligheder er til stede, ikke skulle have lov til dette, forudsat naturligvis at de så vil tage det ansvar på sig, som det ville være at måtte opkræve noget mere i licens.

I vurderingen af disse ting ser man ret klart modsætningen imellem, hvad der ud fra en socialdemokratisk og en liberal grundholdning betragtes som ønskeligt; det kunne vi også høre på den socialdemokratiske ordførers indlæg. Det hænger nok sammen med den definition, som ministeren tidligere har givet på begrebet decentralisering. Deri indgår, at selv om man kalder det decentralisering, så vil man alligevel tilrettelægge det på en sådan måde, at hvert enkelt menneske, så vidt muligt også uden hensyn til geografiske

forhold, skal have de samme tilbud på kulturlivets område, og det gælder også på radioens område. Det er et princip, man kan have; jeg skal ikke anfægte nogens ret til at have det, men jeg vil bare sige, at det har intet med decentralisering at gøre. Vi accepterer, at decentralisering må indebære, at der bliver forskel. Det kan ikke være anderledes. Men der ligger også det positive i det, at de holdningsmæssige forskelle, der er landsdele og amter imellem, derved kommer til udtryk.

I spørgsmålet om radiatorådets sammensætning skal jeg sige om det forslag, der er fremsat fra retsforbundets side, at vi jo havde debatten sidste år. Jeg gav udtryk for, at vi ikke mente, at det var en farbar vej at gå. Jeg sagde vist dengang, at der var tanker og en interesse her, men jo mere man ser på det, jo mindre realistisk er det at arbejde med dette.

Ministerens forslag på dette område går jo på, at de 17 medlemmer udpeges af folketinget som repræsentanter for lyttere og seere. Vi er enige med socialdemokratiet i, at det bør være – det gælder både på regionalplan og på landsplan – demokratisk valgte organer, der har udpegningsretten. Deri ligger ikke, og dér kan jeg være enig med hr. Albertsen, at det behøver at være – jeg tror, det var her, det blev sagt – aktive politikere, der sidder i rådet, det er en anden ting; men udpegningsretten må ligge dér.

Vi har også mærket os ministerens udtalelser om de forslag, der er kommet fra lytterorganisationernes side. Det er klart, at også dette vil give anledning til overvejelse i udvalget. Vi er parate til at drøfte det, men for os er hovedsigtet altså dette, at vi får en så alsidig sammensætning af radiatorådet som muligt; det vil være vores ledetråd i disse vurderinger.

Når ministeren kommer med et forslag om, at der skal være indtil 8 tilforordnede, så må jeg sige, at vi er meget skeptiske, men det ved ministeren også, for det forslag har jo eksisteret og er blevet taget af bordet, og det var venstre medansvarligt for, jeg tror bl. a., hr. Johan Philipsen var ordfører dengang.

Det, der ligger bag vores holdning her, er, at vil man knytte såkaldte eksperter til sig, så kan man gøre det i form af konsulenter. Vil man knytte interessegrupper til sig, kan man også gøre det, og så står de som repræsentanter for interessegrupperne. Vil man have nogle uden for den kreds, som skal udpeges

[Nathalie Lind]

af folketinget, så tror jeg, at man gør sagen en meget større tjeneste ved klart og åbent at sige, at man synes, det er rart, at der – lad os sige fra kirken, fra musiklivet, idrætslivet, arbejdslivet, eller hvad det er – udpeges repræsentanter, i stedet for at arbejde med denne fiktion, at man skulle kunne finde frem til mennesker, som ikke igen står til ansvar over for nogen, over for andre end sig selv, og som skulle være i stand til uden nogen personlig politisk stillingtagen, alene ud fra rent objektive, saglige kriterier, at deltage i og søge at påvirke debatten. Jeg frygter for, at ministerens forslag her ikke vil give nogen klarhed. Jeg tvivler også på, at det vil give den styrke til alsidigheden, som ministeren forestiller sig.

Jeg tror nok, jeg må sige, at vi nærmer os mange hovedpunkter, mange afgørende ting i denne sag ud fra vidt forskellige grundholdninger. Kan vi mødes, er det i orden, men ministeren må også forstå, at der er nogle synspunkter, vi så ønsker tilgodeset.

Med hensyn til sømændene har vi jo diskuteret dem under det forrige punkt. Jeg vil dog gerne under udvalgsarbejdet have lejlighed til at debattere, om det nu er den rette form, der er valgt her. Jeg er ikke umiddelbart overbevist om det.

Jeg vil også sætte et spørgsmålstejn ved, om det er rigtigt, at der skal skabes et så stort organ som 38 mennesker – nu har jeg lige taget de tilfornede ud, men der kunne måske gå nogle andre ind – og at man også skal have formændene fra regionalradioerne med ind her. Jeg vil også sætte spørgsmålstejn ved, om det er rigtigt med den overbygning, som ministeren lægger op til med henblik på at skabe et særligt landsregionalradioråd. Jeg er bange for, at vi kan få for meget bureaukrati, men det må vi jo alt sammen se på.

Noget af det spændende i ministerens oplæg og i bemærkningerne er bl. a. de planer om en nordisk satellit, om vi på den måde kunne få mere nordisk stof at se. Men jeg vil gerne understrege her, at hvor værdifuldt det end kan være – og det er jeg ikke i tvivl om at det er – ud fra et nordisk synspunkt, at landenes befolkning får kendskab til udsendelser fra de andre nordiske lande, så må det ikke overskygge, at det primære formål med et monopolbrud er, at danske borgere får mulighed for, at forskellige danske kanaler,

forskellige danske selvstændige programredaktioner, kan belyse almene kulturelle, samfundsmæssige, politiske begivenheder på hver sin måde. Og hvor sympatisk man end kan være indstillet over for et nordisk satellitprogram, så løser det ikke denne opgave. Om det nordiske kan være banebrydende for en senere løsning i den retning, vi ønsker med hensyn til monopolbruddet, er så en anden ting.

Må jeg benytte mit sidste minut til at sige et par ord om provinsafdelingen i Århus. I debatten har det allerede været fremme, at forslaget svækkede provinsafdelingen. Som jeg har forstået lovforslaget, mener jeg ikke, at det er tilfældet. Det er klart, at når regionalradioerne går ud, så bliver der størrelsmæssigt mindre arbejdsopgaver, men jeg vil da meget gerne have bekræftet af ministeren, om jeg ikke har ret i, at det afgørende for provinsafdelingens stilling er, hvilken procentvis andel denne afdeling får til opgave at levere til landsprogrammerne. Der har man jo arbejdet for og radiorådet har i sin forretningsorden fastlagt denne procent på 10. Det er en linje, som venstre er gået ind for, og den vil vi fortsat gå ind for. Vi ønsker at styrke provinsafdelingens stilling. Jeg har en fornemmelse af, at frygten i relation til ministerens forslag er lidt ubegrundet, men jeg vil gerne have det bekræftet.

Til allersidst: ministeren lovede mig vist ved en tidligere lejlighed – i foråret i år – at vi meget tidligt på efteråret skulle få dette lovforslag, så at vi havde virkelig god tid. Nu er det altså lidt sent på efteråret, det er blevet vinter, og jeg vil godt sige, at jeg synes, at det er en aldeles fantastisk tanke, at vi skulle kunne gøre forslaget færdigt til den 1. april. Jeg har ikke fantasi til at forestille mig, at vi begynder midt i januar, at vi så derefter får Nordisk Råd i februar og så måske har 4 eller 5 uger til at behandle dette. Jeg tror, det er vigtigt, at der gives befolkningen lejlighed til at diskutere dette. Jeg tror, det er vigtigt, vi får en bred offentlig debat. Men det kan jo også være, at det mere er et ønske hos ministeren end en virkelig realitetsbetonet overvejelse, der ligger bag.

Grethe Fenger Møller (KF):

Kulturministerens forslag til en ny lov om radio- og fjernsynsvirksomhed indeholder

[Grethe Fenger Møller]

efter det konservative folkepartis opfattelse ikke nogen forbedringer, der kan nødvendig-gøre en ny lov. Derfor vil vi egentlig helst blive ved med at leve med den gældende lov, indtil vi kan få en lov, som vi virkelig mener er udtryk for nogle forbedringer. Lovforslaget indeholder ikke noget brud på det monopol, som Danmarks radio har, og dermed er der heller ikke skabt mulighed for, at der kan laves bedre udsendelser. Det konservative folkeparti ønsker et alternativ til Danmarks radio, og vi vil derfor ikke støtte nye regler, der på nogen måde kan medvirke til at styrke monopollet.

Regeringens forslag er baseret på, at Danmarks radio har et monopol, og det er tydeligt, at man ikke ønsker dette monopol brudt. Regeringen har foreslået, at der oprettes 8 regionalradioer, der som selvstændige organisationer skal ledes af hver sit regional-radoråd. Men dette forslag er jo ikke noget brud på monopollet.

Det er blevet sagt i debatten, at forslaget skulle være et udtryk for en decentralisering, for en styrkelse af nærdemokratiet, men man må gå ud fra, at det, de 8 regionalradioer skal gøre, er, at de skal dække de geografiske områder, hvor de ligger. Hvis det er udtryk for nogen form for decentralisering, så er det i hvert fald en meget begrænset måde, dette er sket på, for det, forslaget omfatter på dette område, er kun, at man vil decentralisere en del af radiovirksomheden og slet ikke tv. Det er ikke noget brud på monopollet, for de 8 regionalradioer skal ikke konkurrere med hverandre.

Vi er også noget bekymrede for, at man ved oprettelsen af disse 8 regionalradioer vil komme til at indføre noget, der kan svække den provinstjeneste, som vi synes har fungeret godt. Vi finder, at de udsendelser, som provinstjenesten har lavet, sådan set er det eneste alternativ til de udsendelser, der produceres i København, og at det i meget vidt omfang har været udsendelser, der har haft et folkeligt element, har været anderledes end de øvrige udsendelser, der kommer fra Danmarks radio, og derfor også har været populære, og vi vil meget nødig være med til at svække dette.

Det, det konservative folkeparti ønsker, er et fuldstændigt brud på det monopol, som Danmarks radio har, og det får vi først den dag, da man har en landsdækkende alterna-

tiv radio- og fjernsynsvirksomhed, hvis drift og ledelse er totalt uafhængige af Danmarks radio og af hinanden.

Regeringen har også foreslået, at man skulle have en ændret sammensætning af radorådet. Det er heller ikke særlig acceptabelt for os. Vi føler, at hvis regeringens forslag blev gennemført, så ville det med den nuværende politiske sammensætning i folke-tinget i realiteten betyde en større magt til socialdemokratiet, og forslaget ville i sig selv også betyde en mindre politisk magt til de repræsentanter, der er valgt af folke-tinget. Vi finder, at det er både rigtigt og vigtigt, at der er en bred politisk indflydelse i radorådet, netop fordi radorådet på grund af det monopol, som Danmarks radio har, er en meget betydningsfuld faktor med hensyn til styringen af udsendelserne i Danmarks radio.

Vi er heller ikke begejstrede for forslaget om, at kulturministeren skal kunne supplere radorådet med 8 tilfornordnede, der skal repræsentere forskellige aspekter af kulturlivet, og som skal kunne deltage i radorådets forhandlinger uden stemmeret, men med taleret. En sådan ordning har vi jo haft tidligere, uden at den efter vores opfattelse har været til særlig gavn for radorådets arbejde. Vi tror ikke på, at man skal have den slags halve medlemmer af radorådet, som kan deltage i forhandlinger, men som ikke har stemmeret. Den viden og den inspiration, som kulturlivet kan bidrage med til debatten i Danmarks radio, kunne man få tilført f. eks. gennem konsulentordninger.

Ministeren har også ønsket en ændret kompetencefordeling mellem radorådet og dets forretningsudvalg, således at der gives flere beføjelser til forretningsudvalget, og ministeren har derfor også ønsket, at han selv skal nedsætte forretningsudvalget efter indstilling fra radorådet. Dette kan vi heller ikke støtte. Vi ønsker, at de fleste mulige beføjelser skal være tillagt radorådet selv.

Vi mener også, at man i kulturudvalget, når vi skal drøfte dette forslag, må overveje, hvorvidt det vil være rimeligt, at man fik hovedprincipperne for radorådets forretningsorden nedfældet i selve loven. Dette ønsker vi, fordi vi gerne vil have, at man sikrer, at der ikke sker anslag mod radorådets kompetence, eventuelt i form af krav om nye styreformere dirigeret af medarbejderne, som kunne begrænse den indflydelse, som vi mener

[Grethe Fenger Møller]

radiorådet bør have. Det bør i denne forbindelse slås fast, at det er Danmarks radios medarbejders opgave at producere udsendelserne og ikke at styre Danmarks radio. Dette ansvar påhviler først og fremmest radiatorådet, og det forhold ønsker vi ikke at ændre noget ved.

Nu har jeg været ret negativ, og så skal jeg prøve at være lidt positiv. Jeg vil sige, at vi til gengæld kan støtte, at formålsparagraffen for Danmarks radio, som jeg sagde tidligere i dag, suppleres med en bestemmelse om, at Danmarks radio er forpligtet til at drage omsorg for, at optagelse af programmer kan stilles til rådighed for søfarende på danske skibe. Vi håber, at alle partier kan være enige om dette, således at vi snarest muligt får en afklaring på dette spørgsmål.

I bemærkningerne til ministerens lovforslag har man også været inde på tankerne om et fællesnordisk satellitprojekt. På sin vis kan man finde en sådan tanke fascinerende, men jeg vil alligevel gerne advare mod en sådan ordning. Det er ikke, fordi vi har noget imod, at man kan se nordiske tv-programmer – en del af Danmark kan jo i vidt omfang følge de svenske udsendelser – men vi er betænkelige ved et udvidet samarbejde mellem de nordiske lande på radio- og tv-området gennem en opsendelse af en satellit, fordi vi er bange for, at et sådant forslag vil være for kostbart at gennemføre, og at det på længere sigt vil gøre et dansk alternativ til Danmarks radio umuligt.

Vi er enige med ministeren i, at der endnu ikke er tilvejebragt det fornødne erfaringsmateriale, der gør det muligt at fastsætte permanente bestemmelser om radio- og tv-spredning over lokale kabelnet, og at man derfor i en periode endnu må fortsætte med en forsøgsmæssig virksomhed og så overveje, hvordan man bedst klarer dette spørgsmål.

Med hensyn til retsforbundets lovforslag kan det konservative folkeparti ikke acceptere dette. Vi mener ikke, at der i retsforbundets forslag er tale om nogen nydannelse; der er ikke tale om noget brud på monopollet. Selv om man kunne finde tanken om direkte valg til radiatorådet fascinerende, så mener vi, at det ikke er nogen farbar vej at følge, og at de vanskeligheder, der vil være forbundet med et sådant forslags gennemførelse, er for uoverskuelige.

Først og fremmest vil jeg understrege, at det, det konservative folkeparti ønsker sig, er en radiolov, hvor vi får mulighed for brud på det monopol, som Danmarks radio har, fordi vi finder, at det er den eneste måde, hvorpå man kan få bedre programmer til gavn for de danske borgere.

Melchior (CD):

Med skyldig respekt for ministerens ihærdighed og gode intentioner vil jeg indledningsvis gøre opmærksom på, at centrumdemokraterne ikke på noget tidspunkt har anglet efter en ny radiolov. Den, vi har, er ikke gammel nok endnu til, at den trænger til en afløsning. Hvis jeg må bruge et gammelt ord, der siger: »loven er ærlig, men holden besværlig« – altså med et lidt falsk tryk på »loven« – så vil jeg sige, at den lov, vi har, finder vi udmærket vi kan leve med i en ny 4 års periode. Det er dens overholdelse, den besværlige holden, som vi ene og alene har peget på som en nødvendighed. Vi har altså ikke fundet og kan heller ikke nu efter at have gjort os bekendt med de foreliggende lovforslag finde, at der er en særlig stærk nødvendighed for disse gennemgribende ændringer.

Når dette er sagt indledningsvis, vil jeg gerne knytte nogle få – og altså noget vægelsindede – bemærkninger til de to forslag.

Må jeg om retsforbundets forslag sige, at der er ting i det, som CD har meget stor sympati for. Vi finder, at tanken om, at radionævnet udnævnes på en helt ny måde – nemlig ved, at det er højesterets præsident, ombudsmanden og forbrugerombudsmanden, der hver udnævner 1 medlem til nævnet – har en meget interessant baggrund og er værd at overveje.

Ligeledes har vi, som vi har sagt i tidligere radiodebatter, stor sympati for et direkte valg af medlemmer til radiatorådet, foretaget af lyttere og seere sammen med licensbetalingen. Denne intention fra retsforbundet støtter vi meget stærkt, idet vi dog samtidig – også som tidligere – må tage afstand fra, at folketinget skulle miste indflydelsen i radiatorådet. Vi ønsker os et radiatoråd, der dels er udpeget af folketinget, dels er udpeget af lyttere og seere ved direkte valg over licenskuponen.

Det er før sagt her af andre, at der kun er ca. 20 pct. af de danske seere, der kun kan se

[Melchior]

ét program. 80 pct. kan altså se enten 3–4 tyske programmer eller 2 svenske i tillæg til den danske kanal. Og det giver selvfølgelig en urimelig forskelsbehandling af de 20 pct. Jeg vil derfor som noget af det positive, jeg fremhævede ved ministerens forslag, nævne bemærkningerne på side 9 om en nordisk satellit. Vi støtter denne idé. Den foregående ordfører var inde på, at det kan være meget bekosteligt. Jeg må indrømme, at jeg kender ikke de økonomiske konsekvenser, men jeg kan pege på, at hvis det er billigere i første omgang at lade sådan en satellit kun omfatte Sverige og Norge, så må man nok sige, at det ville være en realistisk løsning, for det er nok alligevel ret få danske seere, der vil kunne have glæde af ikke-tekstede finske programmer. Alene af den grund, at det vil udbygge det nordiske samarbejde, den nordiske forbrødring, og af den årsag, at det vil skabe konkurrence til det danske tv, er vi meget stærkt tilhængere af det og vil gerne fastholde ministeren på de meget positive, men få ord, han siger om dette i bemærkningerne.

Også ud fra konkurrencemomentet må CD se med sympati på muligheden af en tv-kanal 2 – reklamefinansieret. Jeg siger dette med lidt blødende hjerte og med lidt bævende stemme. Jeg er bange for at påføre vores dagspresse, som jeg mener er så vigtigt et led i det demokratiske forløb, en konkurrence, som kan være farlig. Men efterhånden må man nok sige, at erfaringerne fra så mange andre lande tyder på, at dagspressen ikke bliver alvorligt skadet af en radio- og fjernsynskanal, der er reklamefinansieret. Jeg mener derfor vi skal i gang med disse problemer. Her ligger jeg meget tæt op ad både venstres og konservatives tanke om et brud på monopolet, ikke fordi der i og for sig er noget i vejen med det, men fordi konkurrence i æteren absolut vil gavne seere og lyttere.

Må jeg gøre nogle andre, lidt spredte bemærkninger til ministerens forslag. Vi kan absolut ikke tiltræde den ændring, at forretningsudvalget ikke mere i alle sager skulle stå til ansvar over for radiorådet. Dette skal og må være den øverste instans i radioen; det er således i dag – det gælder naturligvis også den økonomiske beføjelse – og det vil CD ikke medvirke til at få ændret.

Hvad angår regionalradiorådene, da er vi i høj grad forbavsede over den sammensætning, man her vil vælge. Det ser ud til, at det

er nogle amtsborgmesterradioer, man er ved at skabe dér. Ja, der rystes på hovedet i salen, men må jeg ikke gøre opmærksom på, at ganske vist skal der vælges 6 medlemmer af amtsrådene, men da nogle af regionalradioerne dækker to amter, vil det sige, at der til hvert amtsråd bliver 3 mand at vælge. Det vil give en politisk indflydelse, som vi absolut er tilhængere af; men vi ønsker en bred politisk indflydelse og ønsker samtlige i folketinget repræsenterede partier repræsenteret i radiorådet, mens dette forslag vil give en meget snæver politisk indflydelse. Da ministeren desuden udnævner formand og næstformand, så vil det altså sige, at de 8 af de 11 medlemmer i sådan et regionalråd vil være udpeget af formentlig de to største partier, vi til enhver tid vil have her i landet. Det kan da ikke være meningen. Det er bestemt en politisk styring, stærkere og ensidigere, end vi nogen sinde har kendt den. Når vi siger, at politikerindflydelsen skal være der, så er det, fordi vi mener, det er en garanti for alsidighed.

I den forbindelse vil jeg gerne spørge, om jeg har forstået hr. Albertsen rigtigt – det har jeg vist gjort, for hr. Hans Hækkerup var inde på noget lignende, nemlig at socialdemokratiet er modstander af politisk indflydelse i radiorådet. Så kan jeg ikke rigtig forstå, at hr. Nørgaard Sørensen, da vi sidst havde radiodebat her i tinget, den 5. maj i år, ikke oplyste dette, da jeg spurgte ham meget ihærdigt om dette punkt og endda oplyste, at så vidt jeg vidste, så var socialdemokratiet tilhænger af politiske repræsentanter i radiorådet. Det dementerede hr. Nørgaard Sørensen ikke. Jeg kan heller ikke forstå, hvis det virkelig er således, at de to herrer, der har talt på partiets vegne, har ret og dækker gruppen, at kulturministeren så ikke tager konsekvensen deraf, for der er jo andre partier, der ønsker noget lignende. Så måtte det da være meget fristende for kulturministeren at prøve denne mulighed og se, om han kunne skaffe flertal for den. Jeg er altså interesseret i både en kommentar fra hr. Albertsen om, hvorvidt jeg har forstået ham rigtigt, og en kommentar fra kulturministeren om, hvorfor han så ikke prøver det. Eller er der også her divergenser i kulturpolitikken mellem ledende folk i socialdemokratiet? – hvad jeg vil have stor respekt for, hvis der er det.

[Melchior]

Må jeg om medarbejderrepræsentanter sige, at det føles jo frapperende, når der kun er to medarbejderrepræsentanter i, om jeg så må sige, det store radiatoråd, at der så skal være tre i regionalradiatorådene. Det åbner, som vist også en af socialdemokratiets ordførere var inde på, jo mulighed for at øge medarbejderrepræsentationen i det store radiatoråd, hvad jeg ikke vil have spor imod, hvis de bare ikke har stemmeret. Jeg finder det helt rimeligt, at medarbejderne er repræsenteret, er til stede i radiatorådet, så at de kan følge på første hånd, hvad der foregår, og kan få lejlighed til at udtale sig, men jeg føler absolut ikke, at det er rigtigt, at de skal føre tilsyn med sig selv. Og det er det, der er tale om – på en helt anden måde, end der er det i en selskabsbestyrelse. Det kan vi derfor ikke tilslutte os.

Jeg vil gerne sige, når hr. Albertsen taler om mørkemænd, at det er os, der ønsker variation i synspunkter og variation, fuld politisk bredde, i den kontrol og det tilsyn, der skal føres med Danmarks radio.

Lad mig sige om provinstjenesten, som vi synes er en fin ting, at vi ikke føler, at regionalradioerne er indarbejdet nok endnu til en udskillelse på den måde, som det er beskrevet i regeringens forslag. Vi kan ikke rigtig overse de personalemæssige og dermed de økonomiske konsekvenser af dette og føler, at der er god tid til at gøre det på et senere tidspunkt.

I det hele taget kunne vi godt tænke os at få monolet afbygget inden for monolet, således at P 1, P 3 og TV 1 – som vi vel foreløbig har til rådighed – kan selvstændiggøres, muligvis ved hjælp af en speciel kanalchefredaktør for hver af disse afdelinger. Og vi kunne også tænke os – når altså drøftelserne i løbet af de næste år skal foregå – at man fik mulighed for, at nogle af disse programmer og nogle af regionalradioerne, eller alle regionalradioerne, kunne skaffe sig ekstra indtægter ud over den andel, de måtte få i licenspengene, måske via reklamer. Hvis der skal være en fordeling af licensmidler, så bør denne ikke ske ved ministerens foranstaltning, men det må være det centrale radiatoråd, der må have denne fordelende myndighed over de til rådighed værende midler.

Som andre ordførere har været inde på, tror vi ikke, at denne lovgivning kan færdiggøres inden den 31. marts, og jeg synes også,

at fremsættelsesdatoen, den 8. december, tyder på, at ministeren er klar over, at det ikke kan ske. Vi ser gerne, at man enten forlænger det nusiddende radiatoråds embedsperiode for et år for at få god tid, men hvis man i stedet for vil forlænge loven med 4 år, således at man får endnu bedre tid, så vil også dette have vor velsignelse.

Ole Henriksen (SF):

SF er tilfreds med, at man i forslaget fra ministeren bevarer monopolstillingen for Danmarks radio, og at man i formålsparagraffen bevarer ytringsfriheden og alsidighedsbegrebet, som det hidtil har været gældende. Men jeg forstår på debatten her, at der er en vis forskel på, hvordan man ser på det monopol, og på, hvordan man ser på ytringsfrihedsbegrebet, fordi man bestandig bliver ved med at blande disse reklamesendere ind og samtidig snakker om ytringsfrihed. De, der har besøgt udlandet og har set disse reklamesendere, kan vel ikke ligefrem påstå, at det er alsidigheden, der præger dem, eller at det er ytringsfriheden, som er det afgørende for disse reklamesendere.

Men det er ikke så meget målsætningen, det drejer sig om i dette lovforslag. Det er mere de styringsmekanismer, der nu bliver foreslået, som sætter sindene i bevægelse. På dette punkt finder SF ikke forslaget tilfredsstillende.

Jeg skal først sige noget om selvstændiggørelsen af de 8 regionalradioer. Den rummer godt nok en form for decentralisering, og den finder vi da principielt positiv, men disse regionalradioer skal jo styres af radiatoråd, hvor flertallet udpeges af amtsrådspolitikere, og det finder vi aldeles utilfredsstillende.

Nu kan man jo diskutere denne politiske magt ud fra mange synsvinkler, hvad der egentlig sker med den, om man nu vælger repræsentanterne fra lytterorganisationerne, eller om det er et flertal i et amtsråd, som sætter disse repræsentanter ind i regionalradiatorådene. Mon amtsrådene er i stand til at sikre – med den overvægt, de har – den politiske alsidighed? Det bliver der nok ikke tale om. De, der kender amtsrådene rundt omkring og deres politiske sammensætning, vil meget nemt kunne konstatere, at der bliver tale om en sammensætning af socialdemokrater og venstrepolitikere og måske også en

[Ole Henriksen]

del fremskridtsfolk. Det er i alle tilfælde en decentralisering, som vi ikke kan være tilfredse med, hvis man skal have alsidigheden med ind i den gruppe, der skal føre kontrol. Vi mener, det kan blive en benhård politisk styring, der vil komme ud af dette her, og blandt medarbejderne ved regionalradioerne er der jo også meget stor utilfredshed med eller – med god grund – stor bekymring over disse perspektiver. De fordele, der er ved decentralisering, kan for os at se slet ikke opveje de ulemper, som er indeholdt i den styrelsesform, der her er foreslået.

Når det gælder ministerens forslag om det store radioråds sammensætning, så er der også grund til at være på vagt. Folketingets partier bevarer indflydelsen på besættelsen af flertallet af pladserne, men noget tyder på, at de bliver henvist til at skulle udnævne radiorådsmedlemmer blandt kandidater, som er foreslået af lytter- og seerorganisationer med over 5.000 medlemmer. Det giver også en begrænsning i alsidigheden i radiorådet. Det må betragtes som et politisk radioråd i samme omfang, som vi kender det i dag, men alsidigheden må formodes at blive begrænset i forhold til det, man har i dag – den politiske alsidighed, hvis man må tale om det i den forbindelse. Jeg kan se, hvordan de lytterorganisationer, som eksisterer i dag, absolut vil komme til at besætte disse poster.

Hele spørgsmålet om styrelsesformen, både nationalt og regionalt, bør derfor gribes helt radikalt anderledes an. Vi bør ind på at have en medarbejderrepræsentation, som ligger meget tæt op imod de 50 pct. og ikke blot er sammensat af programmedarbejdere, men af repræsentanter for alle grupper, som har en vis talmæssig betydning inden for radioens område.

Den anden halvdel af pladserne bør så besættes ved valg fra et repræsentantskab, der er meget bredt sammensat. Hverken regionalt eller nationalt behøver disse radioråd at være særlig store, f. eks. forekommer 9 eller 11 medlemmer i disse radioråd os at være rigeligt, da de kun skal fungere som egentlige bestyrelser med det økonomiske og administrative som ansvarsområde.

Programpolitik bør derimod debatteres i repræsentantskaberne, og her vil jeg da godt lige sige, at man med disse 8 tilfornordnede kulturmedarbejdere, som skal sidde i det store, nationale radioråd, er inde på en proble-

matik, som vi kender fra kunstfonden, hvor man har et uvildigt kunstnerråd, som skal fordele kunstnerstøtten. Her synes jeg, det er rigtigt, at ministeren altid har afvist det pres, der har været fra borgerlige partier for, at han skulle tage ansvaret for de handlinger, som de foretog, altså at ansvaret skulle være politisk. Nu synes jeg næsten, man kræver det modsatte, nemlig at ministeren skal være helt ansvarlig i sidste ende også for disse ting. Jeg så hellere, at ansvaret kom til at ligge i en forsamling, et repræsentantskab, hvor man havde en debatform, som var betydeligt mere kulturel end den, som vi oplever i det nuværende radioråd, hvor man af og til har fornemmelsen af, at det er noget i retning af et hundeslagsmål, som foregår, fremfor en seriøs kulturel debat.

Vi mener altså, at disse repræsentantskaber bør sammensættes bredt af partierne og lytternes og seernes organisationer samt af andre grupper i befolkningen, som er forskelligt sammensat, f. eks. af interesseorganisationer. Vi ser gerne, at fagforbund og fagforeninger, hvis medlemmer er beskæftiget i Danmarks radio – SID, Metal, HK, Journalistforbundet, Magisterforeningen, musikere og velsagtens også nogle flere – får meget større indflydelse på, hvordan radioen skal fungere, og andre organisationer kan vel også nok inddrages her og gøre det endnu bredere.

Så meget om de to hovedpunkter i regeringens oplæg og vores holdning til dem. Derudover er der andre ting i forslaget, der må fremhæves. Ud fra ønsket om at sikre folk øget adgang til medierne på deres egne betingelser og forudsætninger mener vi, at hele ideen med båndværksteder og workshops skal styrkes meget kraftigt, specielt ude i de enkelte regionalradioer. Det samme gælder mulighederne for at lave egentlig lokalradio for mindre områder end dem, der er dækket af regionalradioerne. Det er sket nogle enkelte steder, som det fremgik af ministerens redegørelse for en 14 dages tid siden her, men jeg synes, at ministeren dengang stillede sig temmelig negativt til disse eksperimenter hidtidige forløb.

Må jeg sige til sidst om retsforbundets forslag, at vi synes, der ligger mange positive ting i det, og vi arbejder meget gerne videre med på ideen om at få direkte valg til radiorådet. Der ligger nok en lang række proble-

[Ole Henriksen]

mer her, men det er i hvert fald noget, vi er positivt indstillet over for, også fordi vi gerne vil svække politikernes betydning i dette store og farlige medium.

Tove Jørgensen (DKP):

For år tilbage gjorde en socialdemokratisk statsminister sig kunstnerisk bemærket ved på en rejse at lære grønlandske børn at synge »Lille Peter Edderkop«. Der er noget, der tyder på, at begivenheden har gjort et uudslætteligt indtryk på vor nuværende kulturminister. Mon ikke ministeren har siddet og nynet sagte på »Lille Peter Edderkop«, da ministeren sad og puslede med dette forslag til en ny radiolov?

At denne kunstneriske udfoldelse også har sat sit præg på lovforslagets principper, er ganske utvivlsomt, for ifølge dette forslag kan kulturministeren sidde som en anden Lille Peter Edderkop i sit net og trække i alle de tråde, der overhovedet kan trækkes i, både på kryds og på tværs. Der er ikke mindre end 46 steder i forslaget, der giver ministeren mulighed for at gribe ind. Jeg skal nævne nogle af dem.

Ministeren udpeger 2 stemmeberettigede medlemmer og 8 personer uden stemmeret til radiatorådet, hvis vi tager de tilforordnede med. Ministeren udpeger formand og næstformand for radiatorådet. Ministeren nedsætter et forretningsudvalg på 9 medlemmer, der får den faktiske styring af Danmarks radio med kun én medarbejderrepræsentant. Ministeren fastsætter radiatorådets forretningsorden. Ministeren fastsætter også forretningsudvalgets forretningsorden. Det samme princip går igen i forslaget til regionalradiatorådene sammensætning.

Dér, hvor ministeren ikke direkte trækker i trådene, er der tale om udelukkende politisk udpegede repræsentanter både til det centrale radiatoråd og til de regionale radiatoråd. Har ministeren egentlig tænkt på, hvordan situationen ville være, hvis der sad en anden edderkop i centrum, f. eks. en stor, sort korsedderkop eller en ilter giftedderkop? Eller – for at springe lidt i det – kunne ministeren tænke sig en situation med det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen som kulturminister? Hr. Erhard Jakobsen, som skulle sidde og nedsætte og udpege og fastsætte osv. med små aktive lyttere og seere på de afgø-

rende positioner. Hvordan forestiller ministeren sig så at § 7 ville blive fortolket? Eller man kunne også foretage et andet tankeeksperiment, som har været fremme her i dag, med hr. Poulsgaard som kulturminister.

Vi må fra DKPs side gøre klart, at vi bryder os ikke om edderkoppeaffærer, hverken på den ene eller på den anden måde.

Hermed er vi kommet til den mere alvorlige del af festen. DKP finder det højst betænkeligt, at styringen i Danmarks radio ifølge dette forslag bliver betydeligt mere politisk end den nuværende – nærmere betegnet: mere regeringsstyret end nogen sinde tidligere. Vi forestiller os ikke et radiatoråd uden politisk repræsentation. Man kan ikke afpolitiserer radiatorådet eller holde de politiske partier borte fra radiatorådet eller radiatorådene. Der må nødvendigvis være en rimelig afspejling af de opfattelser og interesser, som findes i befolkningen, i et så vigtigt organ. Men det forhindrer ikke, at radiatorådets basis kan gøres bredere og anderledes, end den er nu. Vi mener, at kulturministeren i alt for stor udstrækning har bøjet af for venstres krav. Vi mener, at især regionalradiatorådene efter forslaget savner en demokratisk islæt fra både fagbevægelsen, landbrugsbevægelsen og de kulturelle folkelige organisationer, der findes i regionerne. Vi savner mulighed for, at de lokale lytterorganisationer kan blive repræsenteret. Vi må derfor kraftigt tage afstand fra ministerens forslag til sammensætning af regionalradiatorådene. Det er ikke, fordi vi er modstandere af, at disse råd findes. Tværtimod. Vi er meget positivt stemt over for at give regionalradiatorådene større beføjelser, men det må sandelig ske under forudsætning af, at befolkningen i regionerne virkelig får mulighed for at blive repræsenteret.

I ministerens forslag vil der kun blive plads til amtsborgmestrene eller personer, der er meget nært knyttet til disse. Og hvad med Københavnsregionen, som hr. Albertsen var inde på, med 3 amter og 2 store kommuner, der skal repræsenteres ved 6 medlemmer? Hvordan vil man bære sig ad med det? Man skal heller ikke glemme, at hvis regionalradiatorådene får større indflydelse, sådan som der er lagt op til, så vil det også sige, at der ganske automatisk vil opstå interesse for lokale lytter- og seerorganisationer. Det er noget, der må give sig udtryk i den repræsentation, der skal findes i de regionale råd.

[Tove Jørgensen]

Vi må også satse på, at der er mulighed for andre former for radiovirksomhed. Vi går ind for både lokalradio og båndværksteder, også i de regionale områder, således at der bliver større mulighed for, at mange forskellige dele af befolkningen kan komme til udtryk i medierne.

Disse krav om en bredere folkelig repræsentation i Danmarks radios styringsorganer er ikke tilgodeset i ministerens forslag.

Vi er enige i, at man skal fastholde monopol, og jeg vil godt sige til de borgerlige partier, der er gået så hårdt til angreb på monopol, at det, at man fastholder et monopol i Danmarks radio, er jo en sikkerhed for, at der ikke skal komme andre med kommercielle interesser, med økonomi bag sig, og tilrane sig et monopol over medierne. Det er det, man sikrer ved at fastholde et monopol for Danmarks radio.

DKP har et forslag undervejs til en ny radiolov, der tilgodeser de krav, vi må stille til en bred og folkelig repræsentation, hvor ikke mindst fagbevægelse, forbrugerorganisationer, kulturelle sammenslutninger og organiserede lyttere og seere får en større vægt, end de har i dag, og hvor også medarbejderne har en rimeligere indflydelse end den, der kommer til udtryk i ministerens forslag.

Jeg vil godt spørge ministeren: hvordan kan det være, at der kun skal være 10 pct. repræsentation af medarbejderne i de centrale organer, men 25 pct. i de regionale? Det ville være rart at få lidt at vide om den dybere baggrund for denne forskel.

Jeg vil også gerne høre, om ministeren er enig i det, der står i rapporten »Lokal radio- og fjernsynsvirksomhed«, for dér står på side 21, at lokalradio kan finansieres også af private midler. Det vil jeg meget gerne have en tilkendegivelse om. Jeg vil også gerne have en tilkendegivelse om, hvilke forudsætninger der ligger bag beregningerne af regionalradioernes økonomi.

Det har også været fremme i forhandlingerne, om man skulle gå ind for en satellit-løsning eller ej. I det spørgsmål stiller vi os fra DKPs side afventende, fordi vi ikke synes, man i tilstrækkeligt omfang har vurderet både de økonomiske og de programmæssige virkninger af en sådan satellitløsning. Vi må se i øjnene, at det afgørende er, hvordan programvalget vil blive. Hvis det er et større udbud af krimifilm, så er det ikke ligefrem vo-

res nummer. Vi vil nok også have med i overvejelserne, om vi skal have et tv 2 på dansk basis, eller om det skal være et satellit-program. Men som sagt, det er noget, vi vil forholde os afventende til, og vi vil se, hvad der vil komme frem.

Vi går ikke ind for, at man fortsat skal finansiere Danmarks radio med licensordninger. Vi mener, det må være mere rimeligt, at det finansieres over skatterne. Med den udbredelse, som både radio og tv har i dag, er det en langt rimeligere og nemmere administrerbar løsning.

Vi håber, at lovforslaget vil få en særdeles grundig udvalgsbehandling, og at de forslag, der er undervejs fra flere partier, også vil komme til at indgå i den samlede debat om en ny radiolov.

Til sidst vil jeg knytte nogle korte bemærkninger til retsforbundets forslag. Vi har tidligere gjort bemærkninger til det, og jeg skal i den forbindelse henvise til Folketings-tidende 1976-77, 2. samling, sp. 3859, den 5. maj 1977. Deraf fremgår det, at vi ikke deler retsforbundets opfattelse af, hvordan problemerne skal løses. De intentioner omkring en mere demokratisk styring af Danmarks radio, som ligger i forslaget, er vi enige i, således som det må fremgå af det, jeg har sagt tidligere. Men vi tror ikke på, at det er muligt at holde kommercielle interesser ude med den form, hvorunder retsforbundet foreslår at valget til radiatoradet skal foregå. Vi ønsker heller ikke – som retsforbundet gør – at holde en dør åben for reklamefjernsyn. Tværtimod. Vi mener, at udviklingen tydeligt har vist, at jo mere reklamefjernsyn der har været de forskellige steder, jo ringere niveau er der i programmerne, og det kan vi ikke medvirke til.

Niels Helveg Petersen (RV):

Fru Tove Jørgensen havde talt 46 bemyndigelser til ministeren. Jeg var selv kun nået til 42, men jeg skal ikke udelukke, at der er nogle, der er smuttet, som jeg ikke har opdaget. Hvad er en pølse i slagtetiden? Lovforslaget er præget af vidtgående bemyndigelser for den til enhver tid siddende minister. Så vidtgående, at man næsten fristes til at sige, at man kunne nøjes med en enkelt paragraf:

»Ministeren fastsætter de nærmere regler for radio- og fjernsynsvirksomhed.«

[Niels Helveg Petersen]

Jeg må sige med det samme, at vi afviser fra radikal side det forslag, som er fremsat af retsforbundet. Vi finder ikke, at de direkte valg, som er beskrevet her, er nogen god udvej.

Det, jeg vil beskæftige mig med, er det i regeringsforslaget, som er nyt i forhold til det bestående. Og det vil blive meget kritiske bemærkninger, fordi jeg finder, at lovforslaget er dårligt gennemtænkt. Der ligger ikke noget grundigt forarbejde bag dette lovforslag. Vi finder ikke, at det opfylder kravene til en ny radiolov.

Hvad først radiatorådets sammensætning angår, så forholder det sig jo sådan, at 17 skal udpeges efter forholdstalsvalg, 2 skal udpeges af ministeren og 2 af medarbejderne. Dette vil stille de store partier stærkere end i øjeblikket, hvor vi jo har reglen om, at alle de partier, der er repræsenteret i finansudvalget, skal vælge medlemmer af radiatorådet. Det er i sig selv betænkeligt at styrke netop de enkelte partiers indflydelse i radioen, men det værste ved ordningen er jo sådan set noget, man også bærer over fra den gamle ordning, nemlig at aktive politikere bliver repræsenteret i stort tal i det styrende organ i radioen. Vi har ikke gode erfaringer med det, og denne sammenblanding af en forvaltende eller administrativ funktion og så lovgivningsmagt er principielt betænkelig.

Radiatorådet er efter vores opfattelse også for stort. Det vil bestå af 21 medlemmer plus 8 tilforordnede. Det vil sige, at ved programbehandlingen bliver der tale om 29 personer, og det finder vi er et så stort råd, at en fornuftig behandling af programspørgsmål bliver meget vanskelig, og at programdiskussionerne snarere får karakter af små vælgermøder, således som der jo har været en tendens til det også i det nuværende radiatoråd.

Det er imidlertid, når det drejer sig om regionalradioen, at ministerens forslag er mest betænkeligt. Under dække af decentralisering vil man her gennemføre en ordning, hvor man stiller de enkelte regionalradioer frit i forhold til Danmarks radios hovedsæde. Men er det nu en decentralisering? Syret er efter radikal opfattelse et klart nej. Det er en decentralisering af provinstjenesten, men det er ikke en decentralisering af Danmarks radio. Det er snarere udtryk for et andet princip end decentralisering, nemlig princippet om at dele og herske. Jeg vil gerne prøve på

at vise, hvorfor der her ikke er tale om en ægte decentralisering.

For det første: ministeren udpeger formand og næstformand i de regionale programudvalg. Hvorfor egentlig det? Hvis man vil decentralisere, hvorfor skal ministeren så udpege formand og næstformand? Ordningen minder noget om den gamle ordning med kongevalgte borgmestre, hvor man nok havde et lokalt selvstyre, men hvor så sandelig regeringen forbeholdt sig retten til at udpege en borgmester.

For det andet: ministeren bestemmer, hvor store midler der skal stilles til rådighed for regionalradioen. Det skal ske efter forhandlinger med de enkelte afdelinger, men jeg gad se, med hvilken styrke de enkelte afdelinger kan forhandle ene i forhold til det store apparat, som Danmarks radio er, med en meget veludbygget administration.

For det tredje: ministeren bestemmer reglerne for regionalradioernes landsdækkende virksomhed. Det vil betyde, at regionalradioernes virksomhed, hvad angår mere landsdækkende programmer, kan risikere at blive lagt i spændetroe.

For det fjerde: ministeren rådfører sig med et fællesråd. Dette fællesråd er interessant sammensat, det er nemlig sammensat af formændene og næstformændene i de regionale programudvalg. Alle disse formænd og næstformænd, som sidder i fællesrådet, har ministeren udpeget. Det er jo en behagelig modpart at have i diskussionerne. Er det decentralisering? Er det et modspil imod den stærke part, når man skal forhandle med 2 repræsentanter for hvert regionalradiatoråd, alle sammen udpeget af ministeren? Det er ikke decentralisering, for der er ikke et modspil i forhold til den stærke part. Al styrke ligger på den ene side.

Min konklusion må derfor være, at under dække af decentralisering gennemføres der her ændringer, der økonomisk og på de øvrige områder trækker regionalradioerne ud af radiatorådets regi og giver den til enhver tid siddende minister en meget stor bestemmelsesret over regionalradioernes virksomhed.

Nu kan man sige: Ja men det er altså alt det økonomiske og det administrative, det praktiske osv. Men hvad så med programansvaret? Er det ikke decentralisering, der her ved gennemføres? Det er det. Men denne decentralisering gennemføres til gengæld ef-

[Niels Helveg Petersen]

ter principper, som er dybt betænkelige. Vi får regionalprogramudvalg, der består af 11 medlemmer, 2 udpeget af ministeren, 6 af amtsrådene og 3 af medarbejderne. Et par spørgsmål i denne forbindelse melder sig umiddelbart: hvorfor skal ministeren udpege 2, og hvorfor skal medarbejderne i det store radoråd kun have 2 medlemmer, når de i de mindre radoråd, regionalradorådene, skal have 3 ud af 11? Men lad det ligge. Det afgørende er, at folkevalgte herved får et flertal i regionalprogramudvalgene. De får også et klart programansvar, og jeg tror, man kan gå ud fra som en helt given sag, at giver man dem et programansvar, hvilket gør det til meget indflydelsesrige og vigtige poster, så vil man også dermed have skabt sikkerhed for, at det bliver aktive amtsrådspolitikere, der kommer til at sidde der. Dette er principielt betænkeligt, og det er i øvrigt også politisk betænkeligt.

Vi mener ikke, at folkevalgte bør have programansvar. Vi forstår i øvrigt godt medarbejdernes betænkelighed ved dette. Der ligger i dette en fare for en lammelse af talentfuld radiovirksomhed, som er dybt betænkelig. Der er her et meget vigtigt princip på spil. Det drejer sig ikke om mistillid til folkevalgte, når vi fra vor side hævder, at folkevalgte ikke direkte bør sidde med kulturformidling. Det er ikke mistillid til de folkevalgte, men det er udtryk for respekt for et bærende princip i hele vores kulturpolitik. Folkevalgte bør ikke have administrativ kompetence, slet ikke i kulturformidlingen. Det er jo et princip, vi har knæsat, når det drejer sig f. eks. om kunstfondsmidler, når det drejer sig om filmfondsmidler. Administrationen er netop med vilje lagt bort fra folkevalgte elementer, endog fra ministrene. Det er netop, fordi det i kulturpolitikken er så vigtigt, at lovgivningen skaber rammer og ikke udfylder dem.

Dette er ikke mindst vigtigt, når det drejer sig om massemedier. Der eksisterer en naturlig og nødvendig indbygget interessekonflikt imellem massemedier og folkevalgte. Det er en interessekonflikt, vi må acceptere, og som netop accepteres i det åbne og liberale demokrati. Det er netop styrken og særkendet ved det åbne demokrati, at man tør give denne frihed, ikke kræver den underlagt politisk myndighed.

253 Ft

Det radikale venstre vil bekæmpe den grundlæggende tankegang, som her sniger sig ind i radioforvaltningen, når det drejer sig om regionalradioen.

Jeg kan heller ikke undlade at sige noget om den partipolitiske side af sagen. De seks amtsrådsvalgte vælges jo efter forholdstal, og to udvælges af ministeren. Ganske uanset udfaldet af amtsrådsvalget her om kort tid vil socialdemokratiet være sikret en meget stærk stilling i samtlige regionalradoråd, og det gælder, hvad enten der er tale om, at regionen dækker over ét amt eller over to amter eller, som der er tale om i hovedstadsområdet, over fem separate enheder. Det er måske ikke noget, socialdemokratiet føler som nogen svaghed ved ordningen, men jeg vil dog gerne, som også andre har gjort det, spørge: holder ordningen for lakmusprøven, vil den også kunne holde, hvis der kom flertal af en anden observans? Det gør den efter vor opfattelse ikke, og vi synes, at socialdemokratiet har en pligt til at tænke dette princip igennem.

Vi mener, det er ganske afgørende, at vi indretter vor lovgivning vedrørende radio og tv på en sådan måde, at ikke enkelte – især større – partier får en helt dominerende indflydelse, for det åbner for magtmisbrug. Vi håber, at eftertanken på dette punkt vil vise sig.

Jeg vil føje til, at vi har den opfattelse, som der er givet udtryk for af mange andre: denne lovgivning kan ikke gennemføres til den 1. april.

Og så mener vi i øvrigt, at det haster med at få gennemført et fællesnordisk satellitprogram.

Honoré (KrF):

Spørgsmålet om magt og magtmisbrug er centralt, når vi behandler radio- og tv-virksomhed. Mulighederne for magtmisbrug øges, i det øjeblik der foreligger et monopol, som der gør i Danmark. Derfor ønsker vi i kristeligt folkeparti principielt, at Danmarks radios monopol på radio- og tv-spredning bliver brudt. Konkurrence imellem flere radio- og tv-selskaber vil medføre større alsidighed, give ytringsfriheden bedre vilkår, forhindre de muligheder for magtmisbrug, der ligger i den nuværende ordning.

[Honoré]

Til retsforbundets forslag skal jeg anføre, at dette forslag desværre ikke bryder monopolet, og at tanken om direkte valg til radiatorådet på mange måder forekommer mig teknisk uigennemførlig. Vi er derimod sympatisk indstillet over for retsforbundets forslag om en styrkelse af radiatorådets kompetence og retsforbundets forslag om et radionævn og dets opgaver.

Kulturministerens forslag rummer ikke nogen imødekommelse af behovet for at bryde monopolet og reducere det uhyrlige magtmisbrug, der ligger deri. Derfor tager vi afstand fra § 1 i forslaget om Danmarks radios eneret.

Vi er modstandere af den foreslåede sammensætning af radiatorådet. Vi mener, at man burde have en repræsentant for hvert af de politiske partier i folketinget, hvis man blandt de folkevalgte skulle have repræsentanter for alle forskellige samfundsopfattelser. Hvis man ikke har det, så favoriserer man nogle, bl. a. socialdemokratiet. Vi mener, at man skulle have et antal repræsentanter for lytter- og seerorganisationerne, der svarer til antallet af politiske repræsentanter. Herigennem ville vi få en alsidig repræsentation for forbrugerne. Endelig kunne man have to repræsentanter valgt af medarbejderne ved Danmarks radio. Denne opbygning af radiatorådet har den fordel, at ingen af de tre grupper: politikere, forbrugere og medarbejdere, alene kan udgøre et flertal, der misbruger sin magt.

Kristeligt folkeparti er ikke tilhænger af forslaget om selvstændige lokalafdelinger. Vi ønsker i stedet, at folketinget kraftigt styrker provinsafdelingen. Vi mener, at den skal udbygges, så vi igennem provinsafdelingen har lidt i retning af et alternativ til københavnsk radio og tv. Vi har forstået, at det radikale venstres nye forslag går i denne retning, og det er vi meget tilfredse med.

Hvis man absolut vil gennemtrumfe selvstændige regionalradioer, så må regionalradioområdet efter vores opfattelse for ikke at kunne misbruges politisk have en større repræsentation og en valg måde, der sikrer, at også mindretal kan få indflydelse.

I det hele taget har kulturministeren i dette forslag fået urimelige magtbeføjelser. De store partier, herunder socialdemokratiet, vil igennem forslaget kunne øge deres indflydelse i radiatorådet og regionalradiorådene og

tilsvarende reducere andre partiers indflydelsesmulighed.

Også jeg vil fraråde, at loven træder i kraft den 1. april 1978. Der bør være tid til at drøfte dette forslag ude i landet, i organisationerne og i befolkningen. Lad os udskyde en ikrafttræden til 1979. Denne sag er for vigtig til at blive jasket igennem.

Sammenfattende vil jeg sige, at kristeligt folkeparti anser dette lovforslag for et stort tilbageskridt. Forslaget skal laves grundigt om, hvis kristeligt folkeparti skal kunne stemme for det.

Waldorff (VS):

Da vi for nylig havde en debat om kulturministerens redegørelse for regeringens kulturpolitik, brugte jeg en del af mit indlæg til at påvise den store afstand, der er imellem de visioner, som ministeren har lagt frem på det kulturelle område, og så den virkelighed, som faktisk eksisterer.

Den afstand var ikke især en afstand imellem på den ene side socialdemokratiet og på den anden side de borgerlige partier, men først og fremmest en afstand imellem de visioner, som kulturministeren lagde frem, de principper, han lagde frem, og så den politik, som socialdemokratiet og de borgerlige i realiteten står sammen om.

Det forslag, som regeringen her har lagt frem til den nye radiolov, er desværre det bedst tænkelige eksempel på, at jeg havde ret. I den kulturpolitiske redegørelse blev der lagt vægt på, at en kulturpolitik måtte styrke befolkningens muligheder for at gribe ind i sin egen tilværelse og også gribe ind i samfundets udvikling.

Over for det ideal påpegede jeg, hvordan virkeligheden så ud, nemlig hvordan de grupper, som forsøger at praktisere kulturministerens målsætning om aktivt at tage del i udformningen af deres egen tilværelse, bliver mødt med magthavernes tilsidesættelse af elementære demokratiske rettigheder. Kulturministerens visioner om at sikre befolkningens demokratiske kulturelle udfoldelsesmuligheder har ikke ligefrem opbakning fra f. eks. kommunalbestyrelsen i Thisted eller borgmesteren i Hvidovre.

Det var et synspunkt både i den kulturpolitiske redegørelse og i den tidligere redegørelse om Statens Kunstfond, som vi har de-

[Waldorff]

batteret, at en kulturpolitik måtte sikre uafhængighed, måtte sikre frihed for censurvirksomhed og frihed for partipolitisk styring. Derfor er det deprimerende at se, at det forslag, der er lagt frem til en ny radiolov, faktisk indeholder det modsatte af de principper, som blev trukket op dengang.

Med det forslag, som er lagt frem, er der taget nogle skridt til at forære dele af Danmarks radio til amtskommunale partipamper, samtidig med at man på centralt plan fastholder den partipolitiske styring i radiorådet. Det er de væsentligste ting i det nye radiolovsforlag. Hertil kommer, at man foreløbig har opgivet at gøre lokal radio og tv til en del af den samlede radiospredning.

Omdannelsen af de 8 eksisterende distriktsradioer til selvstændige regionalradioer sker under påberåbelse af decentralisering, som flere andre har været inde på. Men det er i hvert fald en anden form for decentralisering end den, som VS går ind for. Efter vores opfattelse må decentralisering betyde, at brugerne – og det vil sige befolkningen – får indflydelse på den radio og det fjernsyn, som de betaler for. Det må betyde, at det indhold, der er i radiospredningen, er noget, der griber ind i befolkningens livssituation, og som har en betydning for den. Det er ikke det, som regeringen forstår ved decentralisering, sådan som det ser ud i dette forslag. For os at se betyder denne decentralisering ikke andet, end at ved siden af, at politikerne på landsplan skal kontrollere radioen politisk, så skal der nu også oprettes en politisk kontrol på regionalt plan. Og jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg opfatter den lokale politiske kontrol eller den regionale politiske kontrol som væsentlig farligere end den politiske kontrol, som vi hidtil har kendt.

For at belyse, hvad det er for nogle farer, jeg mener der ligger i det, vil jeg tage et eksempel, nemlig den udsendelse, som hedder »Fra borgernes synspunkt«, og hvor der var arrangeret et møde mellem formanden for det sociale udvalg i Hundested og så en familie med et barn i rullestol, som var blevet behandlet fuldstændig tåbeligt af samme sociale udvalg i kommunen. At det faktisk var tåbeligt, viste sig bl. a. ved, at kommunen lavede sin beslutning om, da udsendelsen var bragt. Hvis befolkningen skal have en interesse i radioen, så er det sådan nogle ting, som dette eksempel drejer sig om, man skal

kunne bruge radioen til. Men hvad siger politikerne til sådan noget? Elisabeth Krogh fra de konservative har angrebet netop denne udsendelse meget voldsomt, og hun er blevet bakket op bl. a. af radiorådsformand Jørgen Kleener. Man har betegnet kritikken af socialudvalgsformanden som menneskejagt. Denne udsendelse ligger bestemt inden for de grænser, man kan stille op, begrundet i et alsidighedskrav, idet man i den samme udsendelse lader begge parter komme til orde. På trods af at en sådan millimetersidighed overholdes, så kaldes det, at radioen overhovedet lægger mikrofon til en kritik af en kommunalpolitiker, menneskejagt.

Det må forstås sådan, at radioen ikke skal bruges til kritik af politikerne – heller ikke, når de begår tåbeligheder eller oplagte uretfærdigheder og overgreb mod befolkningen. Derimod skal radioen bruges til noget andet ifølge samme Elisabeth Krogh, som jeg citerer: »Her op til kommunalvalget var det bedre, om Danmarks radio forsøgte at skabe en smule respekt og interesse for de mennesker, der frivilligt lader sig indstille til offentlige poster.«

Det er direkte citat fra Information. Det forekommer os at være det, som i hvert tilfælde de borgerlige politikere ønsker: en krybende, en underdanig radio- og fjernsynsvirksomhed, som stryger politikerne med hårene, underbygger deres magtposition og forhindrer oppositionen og forhindrer befolkningen i at komme til orde. Det ser ud til at være, hvad man ønsker.

Desværre er det også noget af det, man får med de nye regionalradioer. Flertallet i de regionale radioråd skal udpeges af amtsrådet. Det er fuldstændig ligegyldigt, at man i lovforslaget kalder dem repræsentanter for seere og lyttere. De bliver selvfølgelig partiernes folk alligevel. Jeg vil godt hævde, at det ikke er nogen tilfældighed, at man har valgt denne ordning, og det skulle ikke undre mig, om socialdemokratiet på forhånd – på trods af at der ligesom er lidt kruseduller på stemningen her – har diskuteret forslaget med partiet venstre, for det er i hvert fald de to partier, som vil være glade for denne ordning. Det er venstre og socialdemokratiet, som sidder på amtsrådene. Det vil være venstre og socialdemokratiet, som fremfor andre vil komme til at udpege loyale partisoldater til at sidde i regionalradiorådene.

[Waldorff]

I disse råd skal politikerne så sidde og udpege radiomedarbejdere. De skal sidde og styre den radio, som netop har til opgave at føre kontrol med bl. a. de samme politikere. Man skal være temmelig blæst, hvis man ikke kan forestille sig, hvad det kommer til at betyde i form af censur, selvcensur, politiske ansættelser, politiske fyringer. Vi kender alle sammen eksempler på, hvordan politikere, bankdirektører, erhvervsfolk, skoleinspektører osv. kan være sammenspist på lokalt plan, hvordan de er i stand til at styre den offentlige mening, bl. a. gennem lokalblade. Der er for mig ingen tvivl om, at dette politiske system, den politiske kontrol, der lægges så tæt ved de begivenheder, som et massemedium som radioen skal forholde sig til, er den farligste form for politisk kontrol overhovedet, og det vil være intet mindre end en katastrofe, hvis et sammenspist magtcentrum nu også skal til at sidde på regionalradioen.

Om radiatorådet skal jeg kun sige, at den ændrede udpegning ikke ændrer noget som helst; det vil stadig væk være partifolk, som sidder på radiatorådet. Den eneste acceptable ordning ville her være at få politikerne ud af radiatorådet, eventuelt igennem et repræsentantskab og en mindre, snæver styrelse, som det har været nævnt fra flere talere her i dag. En sådan styrelse kunne f. eks. tænkes sammensat af to medarbejderrepræsentanter, valgt efter regler, som de selv fastsætter, og f. eks. tre medlemmer udpeget af et repræsentantskab. Vi håber, at det er muligt at udforme et ændringsforslag til lovforslaget herom sammen med andre partier.

Til sidst skal jeg blot sige om lokalradioen, at jeg mener, det er for slapt, når man blot her vil lade lokalradioen fortsætte som forsøgsvirksomhed. Og jeg vil godt angribe den begrundelse, som vi får i bemærkningerne, at man ikke har et tilstrækkeligt grundlag for at gennemføre lokal radiospredning. Jeg vil ikke påstå, at man har tilstrækkeligt med erfaringer til at kunne gennemføre lokalradioen – det ved jeg faktisk ikke – men jeg kan ikke se, hvordan man kan nøjes med at tage kulturministerens ord for det. Vi ved, at der ligger to dokumenter af betydning for vurderingen af lokalradioen. Der ligger en rapport fra båndværkstedet, så vidt jeg er orienteret, og så ligger der Svendborgrapporten. Derudover ligger der en meget omfattende rapport,

SAG-rapporten, som medarbejderne har været kraftigt involveret i. Alle disse rapporter blev klausuleret – så vidt jeg ved af cheferne i Danmarks radio. De cirkulerer i radiohuset; det er kun radiomedarbejderne og så nogle få intellektuelle uden for huset, som har adgang til dem. Rapporterne må ikke offentliggøres, der må ikke citeres fra dem. Det opfatter jeg som et fuldstændig uacceptabelt forsøg på at styre radiolovsdiskussionen. På det grundlag – ikke på grundlag af rapporterne, dem kender jeg ikke, men på det grundlag, at de ikke er offentligt tilgængelige og kan diskuteres – vil jeg afvise at tage stilling til lokalradioproblemerne, og i stedet vil jeg stille som krav, at folketinget får lejlighed til at se og diskutere disse rapporter, inden dette radiolovsforslag kommer til anden behandling.

Til sidst skal jeg blot sige om retsforbundets forslag, at vi har meget stor sympati for den del af intentionerne, der går på at frigøre radioen fra politikernes greb, men vi tror ikke, at de konkrete forslag, der er indeholdt i retsforbundets forslag, vil være særlig velegnede til at indfri den intention, som man stiller op. Derimod kunne vi godt tænke os, at også retsforbundet ville være med til at overveje de andre ting.

Formanden:

Ordføreren for forslagsstillerne til lovforslag nr. L 110 om radio- og fjernsynsvirksomhed, hr. Mølgaard, har ordet.

Mølgaard (DR):

Jeg vil gerne først takke for modtagelsen af vort lovforslag. Der har jo ikke været tilnærmelsesvis så mange indvendinger mod vort lovforslag som mod ministerens. Men det kan jo godt være, man realistisk må bedømme situationen sådan, at der ikke ligefrem er ubetinget opslutning omkring vort forslag. Det var vel heller ikke helt venteligt, at man skulle kunne finde ubetinget opslutning om et forslag, der tilsigter at fjerne partipolitikerne fra radiatorådet, i en forsamling af politikere som dette høje ting.

Til gengæld håber jeg, vort forslag kan bidrage til at afsløre nogle af de omfattende sløringsmanøvrer, som radiolovsforslag vel altid fra regeringens side har været omgivet med, når de blev fremsat, lige fra den første

[Mølgaard]

radioordning. For man taler jo florumvundet. Det, man nu vil, er bl. a. decentralisering, siger man – helt ud til det nære samfund, tilbyder ministeren. Det vil dog ifølge lovforslagsteksten konkret sige ud til amtsrådene. Nu skal de i endnu højere grad end hidtil have lov til at diktere, censurere, kommandere med de lokale sendere.

Det ligner, som andre ordførere har været inde på, en opfordring til dans med partiet venstre, en opfordring til et SV-forlig på det grundlag, at der jo enten er et venstreflertal eller et socialdemokratisk flertalsstyre i landets amter, og disse parlamentarisk trænedte partier – som det vist hedder – må vel nok formodes at kunne blive enige om en sådan handel, hvor man kan dele i porten med hensyn til pladserne dér, hvor styret skal finde sted. Og det i forligets, i forbrødringens, i det samarbejdende folkestyres navn, ja, og minsanden også i decentraliseringens navn! En genial invitation til V – det betyder til venstre – må man beundrende betegne ministerens forslag som.

Men det giver ikke bedre regionalprogrammer, det giver ikke større lokal selvbestemmelsesret for lytterne og seerne, tværtimod. Det vil gøre regionalsenderne til lokale PR-tjenester for de siddende amtsrådsflertal, og det vil sandt at sige være rigtig godt skidt for programvirksomheden, for radioens medarbejdere, men især for de stakkels sagesløse lyttere og seere rundt om i landets regioner, som absolut ingen indflydelse får ad den vej, al den stund de vælger deres amtsråd ud fra alle mulige andre kriterier end lige netop programpolitiske.

Man behøver blot at erindre sig et amtsprogramrådsmedlem fra Nyborg, som forleden stod frem, alvorligt vred på regionalradioen, fordi dens medarbejdere i det lokale tv-eksperiment, der for nylig blev gennemført, turde sætte spørgsmålstegn ved Kommunekemis sundhedspåvirkninger af borgerne i Nyborg og omegn. Den slags farlig radio og tv er der ikke brug for, ifølge den pågældende, for alsidigheden og oplysningen er ikke noget, der har med oplysning om den slags at gøre; den slags bør forties. Realiteten er jo, at pressen rundt om i landets mange egne ofte har brug for alternative oplysningskanaler, fordi den lokale dagspresse foretrækker at tie og der er grund til at tale.

Men se, om denne gæve socialdemokrat ikke for frem med udokumenterede angreb på regionalradioens medarbejderkorps. De laver ikke noget og da slet ikke noget godt, fik man at vide fra den pågældendes side. Han er vist rangermester og var mildt sagt kommet ind på et sidespor.

Jeg håber, kulturministeren er enig med mig vedrørende kritik af en sådan generel karakter af de mange medarbejdere, fremsat af amtsrådets tillidsmand i radiospørgsmål. Tilfældet er jo absolut ikke enestående. Man kan så glæde sig over, at denne aktivt lyttende og seende, men fremfor alt råbende amtsrådstillidsmand endnu ikke har megen kompetence, men det ville ministeren jo altså give ham, og så kan han kneble medarbejderne, hvis de ikke makker ret. Det kan ikke være rigtigt.

Tværtimod viser jo alle erfaringer, at den journalistiske frihed og alsidighedshensynet ensidigt taler for at undgå politikerstyring. Medarbejderne, der er ansat i regionalradioen, skal for fremtiden alene være ansat i de opdeltte elementer. Dermed vil de helt og fuldt komme i lommen på disse hovedsagelig amtsrådsdirigerede instanser, og jeg tror, det vil være farligt for den levende radio, der tør tage debatspørgsmål, der trænger til at komme frem i lyset, op. Det bliver amtsrådenes radio og tv.

Det, vi ønsker i retsforbundet, er decentralisering og det på alvorlig vis, sådan at man lokalt i de lyttervalgte programråd kan disponere frit i samvirke med medarbejderne om placeringen af sendetider og programpolitikken i det hele taget, men det skal ikke være amtsrådsflertallets forlængede arme, der her opererer, for så har vi jo censuren. Medarbejderstyrken og økonomien skal blot stilles til fri rådighed fra central side, altså fra centralinstitutionen Danmarks radios side, efter bloktilskudskriterier. Så har man friheden derefter. Politikerstyringen af regionalradioen vil intet godt medføre, og dog vil man styrke den.

Vi kender det i den store målestok med de ulykkelige virkninger af politikerstyring i Danmarks radios centrale instanser i dag. Her er medarbejderfrihed forvaltet ud fra en alsidighedsforpligtelse, der er brug for, men Danmarks radios centrale politiske instanser prøver undertiden at kneble de principper, som loven skærer kraftigt nok ud, imod lo-

[Mølgaard]

vens tekst, og det vil ministeren altså nu gøre noget ved, men i den forkerte retning.

Realiteten er jo, at der er blevet politiseret meget i radiatorådet indtil dato, men andet og mere end en diskussionsklub har det jo i de alvorlige ting ikke været, fordi afgørelserne blev truffet et andet sted – i forretningsudvalget. Bag de nedtrukne gardiner, hvor knap så mange var til stede, var forbrødringens stemning lidt lettere at opnå. Det var lidt lettere dér at handle med sendetider, embeder m. v. Nu vil man yderligere styrke denne lukkede forsamlings kompetence og yderligere bremse for adgangen til denne forsamling med ministerens forslag.

Jeg må advare på det indstændigste imod dette forslag, imod en sådan sammensætning af radiatorådet, som der er lagt op til, og navnlig med en sådan sammensætning og med en sådan kompetencefordeling for forretningsudvalgets vedkommende. Det vil skabe tam radio. Jeg er fuldstændig enig med hr. Albertsen, som tidligere talte om, at vi jo desværre har været udsat for reaktionære mørkemænd, men jeg mener, at det værste, der er sket i så henseende, er det, der er sket bag de nedrullede gardiner. Dér har mørket virkelig sænket sig.

Jeg mener, at vi bør have åbne døre og bør have størst mulig alsidighed i sammensætningen, og at det er lytterne og seerne, der bør have lejlighed til at afgøre, hvad alsidigheden vil indebære, idet de hver især ud fra deres programpolitiske synspunkter får en direkte indflydelse. Men skal det endelig være, må man dog sige, at den nuværende radiolov giver noget større afbalancering, end der er lagt op til med ministerens forslag til ændret radiolov.

I bemærkningerne til vort eget radioforslag forstod jeg at ministeren havde konstateret, at det ikke var nogen ny tanke, og det skal jeg helt medgive ministeren – den er temmelig gammel denne tanke – men det er ministerens egne tanker vel sådan set også, men der er den forskel på ministerens tanker og vores, som altså begge ikke er ganske nye, at vores er gode tanker, men det vil ministeren jo nok hævde med modsat rettet fortegn om sit forslag; men fordi en tanke er tænkt før, men ikke realiseret, kunne den jo godt indebære noget rigtigt. Dér må jeg til fru Grethe Fenger Møller sige, at det ville i hvert tilfælde være en nydannelse, det, der skabtes

med vort forslag, og det synes jeg der er brug for på dette område. Jeg tror heller ikke, at fru Grethe Fenger Møller kan give mig uret i det.

Hr. Hans Hækkerup fandt, at vort forslag var overflødiggjort af regeringens forslag. Nu er det jo altså sådan, at vort lovforslag er nummereret L 110 og regeringens L 124, men jeg skal lade være med at insinuere, at vores kunne erstatte regeringens, for regeringen har andre intentioner, men jeg vil da meget henstille, at regeringen kigger nøje på nogle af intentionerne i vort forslag og prøver at samle nogle gode ting op fra det, når vi nu kommer til udvalgsbehandlingen.

Hr. Hans Hækkerup fandt vores forslag udemokratisk, fordi det var urimeligt, at de, der ikke havde radio og tv, ikke øvede medindflydelse. Dér ville jeg godt anbefale hr. Hans Hækkerup, at han måske taler lidt med den socialdemokratiske gruppes næstformand om, hvad det egentlig er for noget, vi lægger op til. Man kalder det i gængs dansk tale i dag forbrugerdemokrati. Det forstår jeg der er en vis betænkelighed over for fra hr. Hans Hækkerups side; han mener ikke, at det er rigtigt demokrati. Men det kan vel ikke være urimeligt, at det er dem, som sagen vedrører, der har lejlighed til at øve den direkte indflydelse på netop deres anliggender. De mennesker, der hverken har radio eller tv, har jo ærlig talt ikke de helt store interesser i, hvad der kommer i disse kasser.

Hr. Melchior's støtte til ankenævnsinstansen og fremhævelse af det vigtige i, at ankenævnsinstansen bliver fuldstændig uafhængig af politiske instanser, vil jeg gerne takke for, ligesom jeg vil takke for støtten til tanken om direkte valg. At folketinget også skulle vælge nogle ved siden af, er jeg jo altså ikke enig med hr. Melchior i, men jeg ser det dog som en imødekommmenhed, at han finder, at der bør etableres direkte valg ved siden af, at folketinget udpeger nogle.

Jeg vil også gerne takke hr. Ole Henriksen for SF's tilslutning til det direkte lyttervalg.

Til fru Tove Jørgensen vil jeg sige, hvad angår ængstelsen for kommercielle interesser, at det nok var værd at overveje for fru Tove Jørgensen, om man er helt tvunget til at bøje sig, fordi der er kommercielle interesser på et eller andet område. Det sker jo også, at man kan opnå noget ved at sætte folkemagt bag.

[Mølgaard]

Fru Tove Jørgensen var inde på, at vi åbnede en dør for reklame-tv. Realiteten er, at vi er aldeles neutrale over for reklame-tv i dette forslag. Der er ingen ændring i så henseende, vi foreslår intet på reklame-tv's område i dette forslag. Så den åbnede dør er i hvert tilfælde ikke mere åben, end den bestående lovgivningsdør er.

Jeg vil sige tak til hr. Niels Helveg Petersen for de fremførte synspunkter, som jeg godt vil anerkende som radikal politik, når den er bedst. Der var mange fortrinlige analyser. Disse analyser tager jeg måske i nogen grad til indtægt for netop det, som har været drivkraften for os, da vi udarbejdede og fremsatte vort forslag.

Hr. Honoré ville gerne bryde monopollet, og som sagt er det noget, vi slet ikke tager stilling til i dette lovforslag, eller rettere det kan der stilles selvstændige forslag om ved siden af dette lovforslag. Men hr. Honoré fandt, at det var teknisk vanskeligt at gennemføre direkte valg. Realiteten er vel nok den, at vi i dag har tekniske muligheder, som man ikke har haft på de tidspunkter, som kulturministeren refererede til, hvor man tidligere havde konstateret, at det nok ikke rigtig var noget, man kunne gennemføre. Lad os i øvrigt lige erindre os, at det var politiske instanser, der foretog disse tekniske vurderinger; det har nok påvirket den tekniske vurdering.

Hr. Honoré ønskede også et styrket radio-råd og navnlig et styrket radionævn. Det er jeg glad for at hr. Honoré kunne tilslutte sig, ligesom jeg var glad for VS' sympati, der dog ikke var så forfærdelig stor, idet man ikke var meget troende over for, at vort forslag kunne føre til noget. Men jeg skal da erklære mig villig til at være med i overvejelser, som VS inviterede til, med henblik på at få skabt en bedre radiolov for fremtiden.

VS var stærkt afvisende over for regeringens forslag, og det er ganske bemærkelsesværdigt, i betragtning af at regeringens forslag jo netop var en invitation til et VS-samarbejde, men det var en anden form for VS.

Regeringens lovforslag taler for øget medarbejderindflydelse, men realiteten er, at det svækker medarbejderindflydelsen, lokalt og centralt.

Der tales for decentralisering, men realiteten er, at det bliver amtsrådenes forlængede

arm, man etablerer som den absolutte styrelse for de regionale radioer. Man kaster medarbejderne ud som oplagte ofre for politisk vilkårlighed.

Man vil afpolitiserer, man vil alsidighed, men realiteten er, at det er blokløsninger, man lægger op til. Man kommer til at gennemsyre de styrende organer med partipolitik, som måske nok bliver lettere at håndtere, fordi det bliver lettere at opnå en forståelse indbyrdes om, at det er ufarlig radio og tv, der skal til.

Der er elementer i regeringens forslag, som vi kan støtte. Nordisk satellitsamarbejde, søfolkenes større adgang til at nyde godt af det, der produceres i Danmarks radio, og forskellige andre ting kan vi godt tilslutte os, men det skal erkendes, at vores tilslutning kan være på nogle ganske begrænsede steder i lovforslaget.

Vi ønsker noget ganske andet, det skal ikke være nogen hemmelighed. Vi ønsker forbrugernes indflydelse styrket og politikernes svækket over for dette magtfulde medium.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Efter at have lyttet til debatten her i dag har jeg fået indtryk af, at der i hvert fald er behov for et bredt og åbent udvalgsarbejde.

Nu er spørgsmålet om, hvordan Danmarks radio og fjernsyn kan ordnes, jo et af de områder, hvor ikke alene ethvert parti, men næsten hver eneste dansker har sin individuelle opfattelse, og jeg synes også, at jeg ligesom har hørt noget af denne diskussion før, både fra redegørelsesdebatter og fra andre debatter herinde: det er genklange fra tidligere diskussioner, om der skal være politikere her eller dér, om de må være der eller ikke være der. Man får ligesom en fornemmelse af, at jo mindre partierne bliver, des mindre synes de om den politiske indflydelse.

Der blev fremført en hel række synspunkter her i dag. Hr. Svend Andersen (Rosk. a.) var meget interesseret i radiokædefremføring. Dertil skal jeg sige, at spørgsmålet om at fremføre andre landes tv-programmer til bykabelanlæg i områder, hvor programmer ikke kan modtages fra luften, er noget – hvad der jo også er nævnt i lovforslagets bemærkninger – som vi har erkendt der er fremkommet

[Ministeren for kulturelle anliggender]

en lang række ønsker om, men der er også både tekniske, økonomiske, juridiske og programpolitiske forudsætninger, vi skal have tilvejebragt, før en sådan distribution kan ligge tilstrækkeligt belyst. Jeg mener, vi skal tage spørgsmålet op under udvalgsbehandlingen, og at man bør søge at nå frem til en samlet vurdering af de forskellige muligheder for spredning af udenlandske programmer, som kommer til at ligge for i de kommende år.

Så var hr. Svend Andersen (Rosk. a.) og andre inde på dette med ministerindflydelsen, og det var jo ganske interessant. Der var bare én ting, jeg savnede lidt. På baggrund af alle de spørgsmål, der har været rejst her i salen, og fra alle dem, der sidder her i salen, som har været medlemmer af Danmarks radioråd, vil man jo vide, at ministerens indgreb over for Danmarks radio alene er af budgetmæssig karakter, at ministre aldrig har foretaget noget indgreb på nogen måde, og at det alene er af formelle grunde, at ministre nævnes på disse områder. Det er da nok muligt, at det nævnes mange gange. Jeg vil formentlig tro, at det nævnes dobbelt så mange gange i denne lov, som det nævntes i tidligere love, fordi man nøjagtig følger den samme fremgangsmåde som i den gældende lov med hensyn til ministerens forhold til Danmarks radio. Det gør man nu også i forhold til regionalradiorådene, men der findes en helt bestemt praksis, som der ikke er nogen som helst grund til at ville ændre hverken i forhold til Danmarks radio eller til de regionalradioråd, der måtte komme. Det synes jeg man skal have med ind i billedet, når man diskuterer dette spørgsmål, for det er en ganske relevant oplysning.

Så kan jeg da glæde mig over, at der hos næsten alle var i hvert fald dele af lovforslaget, man kunne acceptere, og også at der var mange, som ville gå ind i debatten. Det er da rigtigt, som fru Nathalie Lind var inde på, at der er en række ting, vi skal snakke om. Nu er der én ting, som jeg nok synes man har fået galt fat på – det gjaldt ikke så meget fru Nathalie Lind som andre, der diskuterer her – og det er, at man går ud fra, at disse regionalradioer sender i døgn drift fra klokken fem om morgenen til klokken to om natten, og at vi nu får et vældigt apparatur, som skal være næsten lige så stort i hvert amt eller hver region, som Danmarks radio er. Sådan

er det jo ikke. Vi tager udgangspunkt et ganske bestemt sted, og det er klart, at der må være mange ting at diskutere i en nydannelse, men forslaget om regionalrådenes sammensætning er bygget på de principper, som gælder for det store radioråd, nemlig at der er medlemmer udpeget af ministeren, medlemmer udpeget af de lokale politiske råd og medlemmer udpeget af medarbejderne. Størrelsen af det samlede råd er anderledes, og blandingen er anderledes. Om størrelsen gælder det, at vi skal passe på ikke at sætte en for talrig skare til at lede en virksomhed, der dog trods alt er af beskedent omfang, og som vil være det i en årrække endnu. Det betyder ikke, at vi ikke kan diskutere, om vi for de store regioners vedkommende måske skal udvide antallet af medlemmer, der udpeges af amtsrådene, og for københavnsregionen også kommunalbestyrelsen.

Det samme gælder selvfølgelig spørgsmål om, hvorvidt lytter- og seerorganisationer skal have en egentlig indstillingsret for regionalrådenes vedkommende. Det hedder i lovforslaget, at reglerne for amtsrådenes valg af medlemmer skal fastsættes efter forhandling med Amtsrådsforeningen. Det er min hensigt efter denne første behandling at føre orienterende forhandlinger om dette, så jeg kan forelægge kulturudvalget i hvert fald en skitse til, hvorledes fremgangsmåden kan tænkes at blive. Jeg har i lovforslaget lagt op til lidt mindre formaliserede regler for udpegelsen af lytter- og seerrepræsentanter end dem, der gælder for Danmarks radio, men det er under alle omstændigheder vigtigt, at vi får ensartede regler for valgene til alle de regionale radioråd.

Man har også talt noget om amtspolitikere og om de medlemmer, der skal udpeges af amtsrådene. For det første er der ingen, der siger, at det skal være medlemmer af amtsrådene, der skal udpeges. Der er jo da både folkelige oplysningsorganisationer, lytter- og seerrepræsentanter, højskolefolk og en række andre, som de enkelte kan udpege, så de interesserede bliver placeret. De folk, der har siddet i amtsprogramrådene, har bare ikke haft nogen besluttende myndighed, men de har jo mange gange givet en både god og en spændende debat til det, der har været.

Så vil jeg i øvrigt gerne sige, at det dog er en ejendommelig indstilling, man har over for amtsrådspolitikere her i folketinget. Hvad

[Ministeren for kulturelle anliggender]

tror man egentlig de er lavet af? Af is og plastic – eller af kød og blod som vi andre? Som om de ikke står i en hverdag, hvor de har rødder, og hvor de kan diskutere tingene ud fra deres forudsætninger? Hvor tror de, der er interesseret i kulturpolitik i denne sal, egentlig vi havde været i de sidste år med vores kulturpolitik, med udvidelserne, hvis vi ikke havde haft et samarbejde med amtsrådspolitikerne og med Amtsrådsforeningen? Jeg synes godt, det kan siges, at det næsten er blevet en sport at rakke ned på disse mennesker.

Jeg tror også, det er vigtigt, at vi fastholder den udvidede medarbejderrepræsentation. Det kan diskuteres, men det er dog sådan, at regionalradioer som fuldt ansvarligt styringsorgan over for en regionalradio med få medarbejdere og lille sendetid kan virke som en tung styringsform over for de få medarbejdere. Derfor og for at udnytte medarbejdernes erfaringer i forhold til en helt ny styringsform foreslår jeg en relativt stor medarbejderindflydelse, og ingen af disse hensyn gælder med hensyn til radiorådet.

Spørgsmålet om en amtslicens er blevet nævnt. Jeg er ikke i tvivl om, at det teknisk kan lade sig gøre, måske ikke fra den ene dag til den anden, men i hvert fald efter en forberedelsesperiode. Men det, der måske er bekymringsfuldt, er tanken om de niveauforskelle, der måske ville opstå, som vi taler om det i bemærkningerne til lovforslaget. Der kan opstå forskelle i serviceniveau i de forskellige egne, og der kan opstå forskelle i licenshøjde, og begge dele finder jeg forkert for den offentlige service.

Dermed vil jeg ikke sige – og det vil jeg gerne understrege for ikke at blive misforstået – at regionalradioerne på alle måder skal være ens og have lige mange penge, selvfølgelig ikke. Hver radio skal betjene en vis befolkning. Derfor kan befolkningens varierende størrelse, sammensætning og geografiske fordeling fra region til region naturligvis begrunde et forskelligt aktivitetsniveau, men prisen skal efter min mening være den samme for alle lyttere.

Der er blevet sagt noget om de tilfornede, og alle var jo ikke lige begejstrede for dem. Der må gælde det samme, som når man udpeger andre end politikere til radiorådet. Jeg vil gerne forsvare dem alligevel, for der sker mange gange det, at vi, som er orga-

nisationsfolk, administrationsfolk, som interesserer os for den tekniske side, ikke helt har det samme syn på mange ting, ikke ser det med helt så friske øjne, som andre har gjort det. Dengang vi havde de tilfornede i radiorådet, lyttede man mange gange mere til det, de sagde, end til det, der blev sagt af os, der kom dels som politikere, dels som organisatorer, dels som administratorer. Det er selvfølgelig åbent, men jeg tror nok, at vi skal overveje, om ikke de er et nødvendigt salt også i fremtiden i diskussionen i radiorådet.

Jeg er enig i de bemærkninger, der er gjort om tv 2. Det vil være rimeligt, at vi får et tv 2 i Danmark engang, men jeg må erkende, at med den økonomiske situation, vi er i i dag, og med det behov, der i øjeblikket er for, skal vi sige selvskabende kulturelle aktiviteter hos store dele af befolkningen, ville jeg være ked af at investere så meget i noget, som mere eller mindre gør folk passivt modtagende. Det må vente, til vi ligesom har fået lidt mere økonomi i det, og så er det måske en satellit, en nordsat eller hvad man vil, vi skal diskutere, som, hvis omkostningerne skal deles af flere lande, kan give os et større udbud hurtigere, end det ellers vil være tilfældet. Men jeg tror bestemt ikke, det bliver hverken i dag eller i morgen, vi skal diskutere det. Der er mange problemer, der skal løses, og det er også derfor, vi ikke har det med i lovforslaget, men alene nævner det i bemærkningerne og siger, at vi principielt er positivt indstillet over for det nordiske. Det er vi af flere grunde, men først og fremmest naturligvis, fordi vi tror, at der ligger en vældig styrke i forhold til de andre nordiske lande i, at vi får muligheden for at lytte til hinanden, se til hinanden og få en indføring i hinandens liv, hvis der skal være alvor i vor tale om et nordisk samarbejde.

Jeg vil gerne sige noget til fru Nathalie Lind om provinsradioens stilling. Det er selvfølgelig ikke meningen, at der skal ændres ved den, at den afskaffes. I virkeligheden er det jo provinsafdelingen, der har inspireret til, at vi går videre, fordi vi har opdaget, at der er et vældigt behov for at få lokaludsendelser, at man kommer ud dér, hvor folk er. Det er det, der er meningen, og jeg tror, der bliver rigeligt til alle parter.

Jeg har ikke mange bemærkninger til fru Grethe Fenger Møller, som gerne vil leve

[Ministeren for kulturelle anliggender]

med den gældende lov – det er da også en god konservativ politik. Jeg vil sige, at når decentraliseringen ikke omfatter tv, ligger det bl. a. i, at der ikke er nogen som helst økonomiske muligheder for det i dag. Det, det kan udvikle sig til engang, er selvfølgelig, at regionalradiorådene også kommer til at omfatte tv, f. eks. gennem satellitter el. lign. – vi kender ikke den tekniske udvikling – men i øjeblikket er vi ikke nået så langt, at vi tør tænke på noget sådant.

Jeg har allerede nævnt en række af de ting, som hr. Melchior var inde på. Jeg skal blot korrigere udtalelsen om fordelingen af licensmidlerne. Som jeg nævnte i begyndelsen, er det noget, der skal godkendes af finansudvalget, ligesom Danmarks radios licens bliver det i øjeblikket, men ellers bestemmer Danmarks radio selvstændigt, hvordan man fordele midlerne, og af formelle grunde godkender ministeren det, der sker, fordi radiorådet er ansvarligt over for finansudvalget. Det er den teknik, som ligger i det, og jeg synes, det er vigtigt at få slået det fast, at det er på den måde, det skal opfattes.

Så skal jeg blot sige til fru Tove Jørgensen, at der er intet, der udelukker lokalradio eller båndværksteder i regionerne. Det er noget, regionalradiorådene kan oprette inden for de økonomiske rammer, de har.

Når der står, at lokal radio kan finansieres af private midler, er det taget fra rapporten, og det har f. eks. drejet sig om antenneforeninger og andre, som er gået sammen privat for at lave forsøgsvirksomhed. Der er ikke tale om, at det er et brud på monopolet i den retning, at man bare tilfældigt kan begynde at etablere sin egen radio.

Hvad angår spørgsmålet om skattefinansiering, skal jeg blot sige, at det ikke kan være ukendt for nogen, at vi har den holdning, at skattefinansiering ville være det bedste. Jeg mener, det er rigtigt, at radio og fjernsyn er en del af det kulturelle tilbud, som burde finansieres af borgerne i fællesskab efter deres betalingssevne, og at der skulle være et niveau, som var ens i hele landet.

Men når det er sagt, vil jeg også gerne sige – og det er også for ikke at blive misforstået – at dette ikke må ske på bekostning af selvstændigheden, at statsfinansieringen ikke må betyde statsdirigering af Danmarks radio og de foreslåede regionalradioer. Men vi står også ved den udtalelse, vi har givet tidligere,

at vi ikke vil gå over til en statsfinansiering, medmindre der er en bred enighed om det, og jeg er altså så politisk realistisk, at jeg ikke tror, den situation har ændret sig.

Jeg skal ikke gøre flere bemærkninger. Man har drøftet andre ting, men jeg mener, det væsentlige er blevet besvaret her, og jeg tror, at det, der skal ske, er, at vi mødes i udvalget. Jeg bemærkede selvfølgelig, at hr. Niels Helveg Petersen talte imod forslaget med næsten Kresten Helveg Petersens ungdom og varme, og det mener jeg som en kompliment. Men det må vel også være sådan, at det radikale venstre er åbent for diskussioner i udvalget, og at vi måske kan finde frem til løsninger, som kan samle det store flertal i folketinget om den fremtidige radiolovgivning.

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

Ministeren sagde, at han hermed skulle have svaret alle ordførerne. Ja men der var jo ikke noget svar! Det, jeg bl. a. kritiserede ministeren for, var, at han i den grad ønskede at stimulere sin egen magt ved, at der nu skulle være flere og flere ministerudnævnte radiorådsmedlemmer og regionale radiorådsmedlemmer. Det var det, kritikken gik på, og så kan man ikke svare, som ministeren gjorde, ved bare at smile venligt overbærende og samtidig sige: alle ved jo, at det alene er budgetteknisk, og at ministeren aldrig blander sig i noget. Ja men det er jo ikke det, selve forslaget drejer sig om. Forslaget drejer sig om, at der skal udnævnes nogle flere socialdemokratiske medlemmer af radioråd og regionalradioråd. Det er det, vi kritiserer, og det kan man ikke bare sådan feje væk ved at tale om, at ministeren hidtil ikke har blandet sig særlig aktivt i den programpolitik, der foregår i Danmarks radio.

Det, der nemlig bliver følgen af forslaget, er for radiorådets vedkommende, at det fremover skal bestå af 21 medlemmer. Deraf vil socialdemokratiet sandsynligvis få de 7 alene i kraft af det antal mandater, det har her i folketinget. Herudover vil de få 2 ministerudnævnte, det er 9, og socialdemokratiet skal altså bare finde 2 flere i radiorådet, så har det flertal. Det vil sige, at der i radiorådet praktisk taget aldrig nogen sinde kan etableres et flertal imod socialdemokratiet.

[Svend Andersen (Rosk. a.)]

Det samme gør sig gældende i regionalradiorådene, hvor der skal være 11. I et ganske almindeligt amt vil det betyde, at socialdemokratiet vil få 3 gennem forholdstalsvalgmetoden plus 2 ministerudnævnte regionalradiorådsmedlemmer, det er 5. Så skal man bare finde 1 mere, så har man igen et socialdemokratisk flertal i regionalradiorådene. Altså den samme helt uantagelige magtbegærlighed, som dette forslag er udtryk for, og det var det, ministeren ikke svarede på.

I øvrigt noterede jeg mig selvfølgelig med glæde, at ministeren sagde, de skiftende kulturministre i udnævnelsessager indtil nu har gennemført en helt bestemt praksis, som der ikke er grund til at ændre på; sådan tror jeg ordene faldt fra ministerens side. Det må jo så betyde, at når der skal vælges en ny næstformand her pr. 1. april i radiorådet, må det vel i og for sig blive en næstformand, der er udpeget af fremskridtspartiet, for der har vel hidtil været den helt bestemte praksis, at regeringen udnævner formanden, og så udnævner man en næstformand fra oppositionens største parti. Det er som bekendt i øjeblikket fremskridtspartiet, så vi imødeser selvfølgelig til april, at man i hvert fald fastholder den bestemte praksis og altså udnævner en fremskridtsmand eller -kvinde til næstformand i det kommende radioråd.

Albertsen (S):

Jeg skal i relation til den sidste bemærkning, som kom fra hr. Svend Andersen (Rosk. a.), sige, at traditionen, eller hvad man vil, på dette område har været den, at formanden, der normalt har været udpeget af ministeren, almindeligvis har tilhørt, hvad skal vi sige, regeringskonstellationen. Der findes afvigelser på dette område, og disse afvigelser kan selvfølgelig forekomme også i kommende situationer. Derudover har der været en almindelig tradition for, at man blandt oppositionens medlemmer udpegede næstformanden, men der står mig bekendt ikke nogen som helst steder noget om, at det skal være fra det største eller det mindste parti. Det praktiseres blot sådan, at der er tale om en repræsentant, der kommer fra oppositionen, så hr. Svend Andersen (Rosk. a.) skal ikke begynde at tage glæderne på forskud. Der kan opstå så mange muligheder, som hr. Svend Andersen (Rosk. a.) ikke

helt skal udelukke, og som gør, at det måske ikke bliver ligefrem det, han ønsker sig.

Til det spørgsmål, som hr. Melchior stillede mig med henblik på hans finfortolkning af eventuelle modsætningsforhold imellem ministerens oplæg og fremsættelsestalen i spørgsmålet om repræsentationen, skal jeg sige, at jeg har på intet tidspunkt bestridt eller afsvækket det, som ligger i forslaget, og som også ligger i den nuværende lovgivning, at udpegningen skal ske af folketinget. Men det, jeg har understreget, var et ønske om, at man i højere grad måske skulle undgå en for stærk repræsentation direkte af folketingsmedlemmer, altså aktive politikere, og jeg er ganske enig i de bemærkninger, som ministeren har fremhævet, om, at det måske var rimeligt at være mere opmærksom på andre folkelige organisationer, som nu har tilknytning til en eller anden partidannelse.

Hr. Melchior stillede nogle spørgsmål om udgifterne ved etablering af et nordisk tv 2. Man kan jo vælge den facon, hvor man får de 7 tv-programmer og de 11 radioprogrammer uden videre ind, eller man kan vælge den anden facon, hvor man tager et redigeret program på ca. 25 timers ugentlige udsendelser. Det er et spørgsmål, om man vælger det ene eller det andet, men det ligger der ganske nøje tal for i Nordisk kulturelt Samarbejdes beretning fra 1976 fra Nordisk Ministerråd og i en senere erklæring. En beretning er kommet her i efteråret fra Nordisk Ministerråd også vedrørende et spørgsmål om kulturelt samarbejde, og det er beløb, som er betydelig mindre, ca. 600 mill. sv. kr., men det er jo et beløb, som skal deles mellem de nordiske lande i forhold til indbyggertallet og i forhold til økonomisk styrke. Hvis man stiller disse tal op over for de udgifter, der har været tale om i forbindelse med etablering af et selvstændigt tv 2, er det klart, at det er langt billigere og langt mere hensigtsmæssigt. Derfor skal jeg ikke undlade at udtale en meget stærk undren over, at det konservative folkeparti klart tog afstand fra et øget nordisk samarbejde på dette felt. Det falder ikke sammen med det standpunkt, som man hidtil har indtaget, når disse ting har været til drøftelse i Nordisk Råd.

Grethe Fenger Møller (KF):

[Grethe Fenger Møller] ^o

Ministerne nævnte i sit svar til mig, at den foreslåede decentralisering gennem oprettelsen af 8 regionalradioer ikke omfatter tv, men at man på længere sigt måske kan nå frem til en ordning, der også omfatter tv. Jeg forstod, at det var, når der var bedre økonomiske muligheder. Men det var sådan set ikke det, jeg efterlyste. Måske tværtimod, for det, vi først og fremmest ønsker, er et brud på det monopol, som Danmarks radio har på landsbasis, hvad angår såvel radio som tv.

Hr. Albertsen kunne ikke forstå det konservative folkepartis holdning til det nordiske samarbejde med hensyn til opsendelse af en særlig satellit. Vi har intet imod nordisk samarbejde i al almindelighed og heller ikke på dette område. Det, jeg udtrykte bekymring for, var, at hvis man valgte denne løsning, ville den være så kostbar, at det ville betyde, at man inden for en overskuelig årrække ikke ville have økonomiske muligheder for at få et alternativ til Danmarks radio, og det vil vi i hvert fald ikke være med til at støtte.

Fleere af ordførerne i denne debat har fremhævet, at loven skulle træde i kraft den 1. april 1978, og udtrykt bekymring for, om man nu kunne nå dette. Jeg kan ikke forstå, at man har en sådan bekymring. I den gældende radiolov, der er fra juni 1973, er der i § 26 en bestemmelse om, at loven skal revideres i denne folketingsssamling. Men begrundelsen for, at man skal foretage denne revision, er, at man på det tidspunkt regnede med, at der var gennemført en forsøgsmæssig fordeling af lyd- og billedprogrammer ved hjælp af kabelanlæg.

Nu fremgik det af bemærkningerne til lovforslaget, at man ikke mener, at man har det fornødne erfaringsmateriale til at gøre en sådan kabelfjernsyns- og radioordning permanent. Denne betragtning tror jeg alle ordførere har været enige i. Men så har ministeren altså fundet anledning til at komme med forslag om en række ændringer, der især vedrører strukturspørgsmål, og som i hvert fald ikke gør Danmarks radio bedre.

Ministeren sagde, at der var en del at snakke om under udvalgsbehandlingen, og det er jo altid rart, når mennesker kan snakke sammen, men jeg finder nu ikke, at der er så meget at snakke om vedrørende dette lovforslag, for jeg føler, at den debat, vi har haft her under første behandling, klart har vist, at der ikke er noget flertal i denne sag for de

strukturændringer, som ministeren har foreslået.

Melchior (CD):

Jeg har med tilfredshed noteret mig hr. Albertsens oplysning om, at han og hans parti ikke har noget imod, at folketinget udpeger medlemmer til radiatorådet. Dette er ganske vist i nogen grad i modstrid med socialdemokratiets programoplæg på dette punkt af anno 1976, men det har kulturministeren jo også selv kunnet sætte sig ud over, og det hilser jeg med glæde og tilfredshed.

Så til spørgsmålet om politikere i radiatorådet og hr. Niels Helveg Petersens tale herom. Jeg har også haft lejlighed til grundigt at overveje, hvorvidt der her er tale om en sammenblanding af lovgivende og administrerende, udøvende myndighed. Det føler jeg ikke der er. I den udstrækning der er det, er det nok værd at tage det op til overvejelse og beskære radiatorådets myndighed. Der er noget, jeg ikke har helt på fingrene om ansættelser. Det er muligt, at radiatorådets kompetence på nogle områder går for langt ind i det administrerende, og i så fald er der noget at tage op. Men jeg betragter radiatorådet først og fremmest som en kontrolinstans, der skal kontrollere, øve kritik, sikre alsidighed, og da kan jeg tillade mig at sammenligne, tror jeg, med statsrevisorerne, som også både udpeges af folketinget og kan være folketingsmedlemmer. Det er i høj grad også en kontrollerende og kritiserende virksomhed, der dér udøves, på linje med den, som radiatorådet har at udøve.

Ifølge kulturministeren er CD blevet et stort parti – og det føler vi at vi er på vej til at blive – fordi vi ikke har givet udtryk for nogen animositet imod amtspolitikere. Og det var altså de små partier, sagde kulturministeren, der havde gjort det. Tværtimod, vi ønsker netop den politiske indflydelse, men vi ønsker ikke, at det i hvert amt kun skal kunne være 3 politikere. Det er den indsnævring af politikernes indflydelse i regionalradioådene, som det foreliggende forslag sigter på, vi er imod, fordi det netop vil være en farlig politisk indflydelse, når den monopoliseres på et eller to partier, og det må ministeren – det føler jeg sikkert med den store respekt, jeg har for ministeren – føle. Man kan ikke have, at vi over hele landet skal have

[Melchior]

nogle regionalradioråd, der kun kan have politisk repræsentation fra et eller to partier. Det kan ikke være demokratisk rigtigt.

Så vil jeg gerne gøre opmærksom på, at der har været en konference i de sidste par dage for radioens medarbejdere. Jeg har ikke rigtig kendskab til den, og da jeg har været bortrejst, har jeg læst for lidt om den endnu, men der er ligesom et nyt slagord i luften, der hedder medarbejderstyret radio. Viser det da ikke, at hr. Erhard Jakobsen virkelig har grund til den frygt, som han gentagne gange har givet udtryk for? Hvad vil det sige, medarbejderstyret radio? Skal vi måske også have et medarbejderstyret folketing? Så skal det altså være folketingsbetjentene og folketingssekretærerne, der skal styre dette hus. Eller skal det ske på rådhusene i kommunerne rundt omkring? Man skulle tale lidt med forhenværende overborgmester Urban Hansen eller nuværende overborgmester Weidekamp om, hvad de ville synes om det. Jeg vil meget gerne rejse et meget hylende advarselssignal imod begrebet »medarbejderstyret radio«. Det må være fuldstændig pivravende forkert.

Så siger kulturministeren endelig, at det er konservativ politik at være tilfreds med en lov, der eksisterer, og gerne ville have den fornyet. Den er altså kun 4 år gammel, og det er den nuværende kulturminister, der har stået fadder til den, så det må altså også være socialdemokratisk politik. Jeg synes hellere, han skulle tage det til indtægt for, at man er tilfreds med ham, at man synes, at den lov, han har været hovedansvarlig for for 4 år siden, ser man gerne fortsat i yderligere en 4 års periode.

Og så vil jeg til slut vende mig imod kulturministerens opfattelse af tv som passiviserende. Jeg synes, det er farligt, og i hvert fald håber jeg da ikke, at nogen, der arbejder ved radio- og tv-formidling, føler det sådan. Jeg tror, at der i radio- og tv-udsendelser er meget aktiverende, nemlig dette, at nu har familierne, forældre og børn, generationerne, lejlighed til at se og høre programmer sammen, hvor de i gamle dage gik i biografen hver for sig. Dette familiesamvær omkring udsendelser i lyd- eller billedformidlingen tror jeg er meget positivt, og vi må da i hvert fald, hvad enten vi nu synes, at det ene eller det andet er vigtigst, når vi taler radio og fjernsyn, gå ud fra, at det skal være så godt som muligt, og så må folk bruge det, som folk synes.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Hr. Melchior talte før om en konference, om hvilken han sagde, at han ikke rigtig vidste, hvad der var foregået på den. Derefter polemiserede han voldsomt imod ting, som måske nok var foregået. Jeg har deltaget i konferencen, og på den baggrund kan jeg kun råde til, at hr. Melchior lader være med at udtale sig om ting, han ikke ved noget om.

(Kort bemærkning).

Melchior (CD):

Det har jeg heller ikke gjort. Jeg må sige til fru Dorte Bennedsen, at det, jeg har advaret imod, er signalet, det er slagordet »medarbejderstyret radio«. Det er i hvert fald ifølge forskellige referater fra denne konference blevet drøftet som en mulighed og som et ønske fra mange sider. Jeg har ikke udtalt mig om konferencen, men udtrykkelig sagt, at den har jeg ikke overværet, men jeg har advaret imod et slogan, som er udgået fra denne konference, og det har man vel lov til.

Niels Helveg Petersen (RV):

I modsætning til hr. Melchoir har jeg ikke nogen hylende eller pibende advarsler at komme med ved denne lejlighed. Jeg har sådan set fået luft for min trang til polemik i første omgang. Jeg har et par præciserende bemærkninger, jeg gerne vil gøre her i replikken.

Ministeren bemærkede, at det var betegnende, at jo mindre partier, jo mere betænkelige var partierne ved politisk indflydelse. Det synes jeg var både lidt morsomt og i øvrigt meget rigtigt, og det siger noget meget centralt i virkeligheden om kulturpolitikens virkelige problem, for det er kendetegnet for kulturpolitisk åbenhed, at man respekterer mindretallets muligheder for at trives. Det er et kernepunkt i hvert fald i radikal kulturpolitik, at man på alle områder må være åben over for nye synspunkter, over for mindretallets synspunkter.

Ministeren talte om, at det havde været en sport at rakke ned på amtspolitikere. Jeg synes nu ikke, at vi skånede ministeren, det var sandelig også en sport at rakke ned på ham. Men jeg vil gerne sige, at når vi er kritiske over for den konstruktion, som man har fun-

[Niels Helveg Petersen]

det på for de regionale programudvalg, er det ikke af mistillid til amtspolitikere, men fordi man tildeler amtspolitikere principielt en forkert rolle i kulturformidlingen.

Ja, vi mødes i udvalget. Der er kun et eneste problem sådan set, der står tilbage, og det er spørgsmålet om tiden, vi har til vor rådighed. Det er noget, flere ordførere var inde på, men ministeren kommenterede det ikke i sit svar. Jeg vil gerne, om jeg kunne få et tilsagn fra ministeren om, at denne lovgivning ikke skal jages igennem, uden at der har været mulighed for en meget bred, åben debat, ikke kun i folketingsudvalget, hvor vi også kommer til at diskutere et radikalt forslag efter nytår, men faktisk i den brede offentlighed, i pressen og i befolkningen. Det er nemlig vigtigt, især når det drejer sig om lovgivning, der vedrører radio og tv.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg har kun for god ordens skyld én bemærkning at gøre: det forslag, der kom fra socialdemokratiet anno 1976, og som hr. Melchior talte om, var ikke noget forslag eller programpunkt, det var et debatoplæg, som var udsendt af en særlig gruppe under kulturudvalget. Der har aldrig været vedtaget et sådant program i nogen kompetent forsamling. Derfor har vi heller ikke været bundet af at skulle holde os til det. Det er den ene ting.

Den anden ting, jeg gerne vil sige, er, at det er da klart, at det ikke skal jages igen. Jeg vil gøre opmærksom på, at vi sidste år havde en meget stor redegørelsesdebat her i tinget, og der har også været debatteret meget ude omkring i den forløbne tid. Det er muligt, at vi skal have mere diskussion, det skal jeg ikke sige noget om, men det er da klart, at vi skal diskutere tingene og få tingene på plads.

Så vil jeg sige til hr. Niels Helveg Petersen: vi mødes igen, vi mødes ved næste korsvej.

(Kort bemærkning).

Melchior (CD):

Jeg beklager min udtalelse fra før, da jeg kaldte dette arbejde for et socialdemokratisk program, og takker for belæringen om, at det

var det ikke; jeg noterede det kun med så meget større glæde.

Og så synes jeg, at jeg over for fru Dorte Bennedsen vil have lov til at komme med et citat. Selvfølgelig er ikke alt, hvad der står i aviserne, sandt, det er jeg godt klar over, men et af byens førende dagblade, Berlingske Tidende, meddeler i dag som en kendsgerning følgende, idet jeg citerer fra bagsiden af 1. sektion:

»Strukturrapporten, som blev drøftet i går, var udarbejdet af Danmarks radios medarbejdere, og cheferne er imod et styre, hvor beslutningerne skal træffes ved simpel flertalsbeslutning af medarbejderne. Dette vil, siger de, betyde en tilsidesættelse af mindretalsopfattelser.«

Der er dog noget, der tyder på, at der har været drøftet noget i den retning.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg ønsker over for ministeren at præcisere, at der ikke har fundet nogen debat sted om det forslag, vi behandler i dag. Det forelå overhovedet ikke i 1976, og de ting, der er nyt i dette forslag, har på intet tidspunkt tidligere været til offentlig diskussion.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg står ved mine bemærkninger om, at det var klogt, om man lod være med at udtale sig om ting, som man ikke ved noget om.

Det er rigtigt, at der på den pågældende konference har været diskuteret større medarbejderindflydelse. Det er dog vist en rimelig ting af diskutere i 1977. Men hvad hr. Melchior øjensynlig ikke har hverken læst eller hørt sig til, var den overordentlig vigtige tilføjelse, at hvad der skulle foregå i Danmarks radio i denne retning, skulle foregå inden for de rammer, der var lagt af dette folketing.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

[Fjerde næstformand]

Fjerde næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Fjerde næstformand (Ninn-Hansen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Fra medlem af folketinget *Erhard Jakobsen*, der har orlov på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv, har jeg modtaget meddelelse om, at han fra og med den 20. december 1977 atter kan give møde i tinget. Stedfortræderens, *Bodil Liventhals*, hverv som midlertidigt medlem af folketinget ophører fra nævnte dato at regne.

Fra medlem af folketinget *Gert Petersen*, der har orlov på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv, har jeg modtaget meddelelse om, at han fra og med den 19. december 1977 atter kan give møde i tinget. Stedfortræderens, *Bodil Boserups*, hverv som midlertidigt medlem af folketinget ophører fra nævnte dato at regne.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Arbejdsmarkedsudvalget (15/12 77):

Udtræder: Dohrmann

Nyt medlem: Lawaetz

Undervisningsudvalget (15/12 77):

Udtræder: Litha Christiansen

Nyt medlem: Steen Folke

Markedsudvalget (15/12 77):

Udtræder: Litha Christiansen

Ny stedf.: Steen Folke

Udenrigsudvalget (15/12 77):

Udtræder: Litha Christiansen

Ny stedf.: Steen Folke

Det udenrigspolitiske nævn (15/12 77):

Udtræder: Litha Christiansen

Nyt medlem: Steen Folke

Kulturudvalget (15/12 77):

Udtræder: Grethe Philip

Ny stedf.: Niels Helveg Petersen

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 16. december, kl. 11.00.

Angående dagsordenen henviste fjerde næstformand til den i salen opslæede dagsorden.

Mødet hævet kl. 18.49
